

SIMBA FAMILIEZORG

Evaluatie van de opbrengsten van Simba
FamilieZorg

Woerden, oktober 2023

Colofon

© VanMontfoort B.V.

Jolien van Aar

Status: definitief

Woerden, oktober 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van VanMontfoort. Bij overname is bronvermelding verplicht.

Inhoudsopgave

Rapport in het kort: Behaalde zorgresultaten van Simba Familiezorg en adviezen voor toekomstige implementaties	4
1 Simba Familiezorg	8
1.1 Aanleiding: Te veel gescheiden plaatsingen en te weinig terugkeer naar huis	8
1.2 Zorgdoelstelling Simba Familiezorg: Familieversterking en terugkeer	9
1.3 Het Simba Familiezorg team	10
1.4 Verloop samenwerking met partners van Simba Familiezorg	11
1.5 Het begeleidingstraject in grote lijnen	12
2 Is de doelgroep van Simba Familiezorg bereikt?	14
2.1 De beoogde doelgroep	14
2.2 Aanpassingen in criteria gedurende de pilot	15
2.3 Instroom	15
2.4 Herkomst van aanmeldingen	16
2.5 Registratiegegevens over de kenmerken van de gezinnen in begeleiding	17
2.6 Evaluatie van de familiebegeleiders en systeemcoaches over de doelgroep, indicatie en contra-indicatie criteria	20
2.7 Conclusies over de bereikte doelgroep	21
3 Behaalde zorgresultaten	22
3.1 Behaalde eindresultaten: familieversterking en terugkeer naar huis	22
3.2 Tussendoelen om tot eindresultaat te komen	23
3.3 Evaluatie van de familiebegeleiders en systeemcoaches over de doelen en doelrealisatie	28
3.4 Conclusies over de behaalde zorgresultaten	29
4 Benodigde ureninvestering van uitvoerend Simbateam	31
4.1 Gemiddelde ureninvestering van de familiebegeleiders en systeemcoaches per week	31
4.2 De totale duur van de begeleidingstrajecten	31
4.3 Conclusie over benodigde ureninvestering	32
5 Waardering van betrokkenen	34
5.1 Hoe waarderen en ervaren de betrokkenen de visie van Simba Familiezorg?	34
5.2 Hoe waarderen en ervaren de betrokkenen de uitvoering van Simba Familiezorg?	35
5.3 Conclusie over de ervaringen en waardering van betrokkenen	40
6 Aanbevelingen voor een eventueel vervolginzet van Simba Familiezorg	41
Bijlage 1: Onderzoeksvragen en onderzoeksmethoden	43
Bijlage 2: Behaalde eindresultaten per kind, per gezin	46
Bijlage 3: Doelrealisatie tussendoelen per gezin	47
Bijlage 4: Ureninvestering per traject	50

Rapport in het kort: Behaalde zorgresultaten van Simba Familiezorg en adviezen voor toekomstige implementaties

Simba Familiezorg is een systeemgerichte werkwijze om familiebanden in gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen te versterken en kinderen op een duurzame en veilige manier zo snel als mogelijk (en zoveel als mogelijk) terug naar huis te laten keren. Dit wordt gedaan door commitment en consent van alle betrokkenen te krijgen (ouders, kinderen, gezinshuisouders, jeugdbeschermer, gedragswetenschappers en andere betrokken hulpverleners) op familieversterking en zo veel als mogelijk terugkeer naar huis. Na commitment kan er gestart worden met de begeleiding waarin na een systemisch onderzoek en begeleiding volgens een concreet stappenplan met zijn allen wordt gewerkt aan het bereiken van het einddoel. Er zijn twee rollen vanuit Simba Familiezorg in de begeleiding: De familiebegeleider begeleidt het gezin en de systeemcoach begeleidt de samenwerking tussen alle professionals en het proces om de doelen te behalen.

Tussen 2019 en 2022 zijn de eerste 17 gezinnen begeleid. Door deze begeleidingstrajecten nader te onderzoeken en ervaringen op te halen van betrokkenen hebben we inzicht gekregen in:

- De bereikte doelgroep van Simba Familiezorg
- De behaalde zorgresultaten
- De benodigde ureninvestering van familiebegeleiders en systeemcoaches
- Hoe de betrokkenen Simba Familiezorg waarderen

De beoogde doelgroep van Simba Familiezorg is bereikt: kinderen 0-18 jaar uit gezinnen met problematiek op meerdere leefgebieden, die uit huis geplaatst zijn in kleinschalige woonvormen.

Voor de doelgroep van Simba Familiezorg bestaan drie indicatiecriteria die gedurende de pilot zijn verscherpt tot:

1. Broers en/of zussen of een enkel kind van 0 tot 18 jaar;
2. Uithuisgeplaatste kinderen waarbij het perspectief “terugkeer naar huis” is of waarvan het perspectief nog niet bekend is of waar winst te behalen is in het contactherstel tussen ouders en kinderen of kinderen onderling;
3. Kinderen waarvoor een uithuisplaatsing in het gedwongen kader is uitgesproken of een uithuisplaatsing waar ouders vrijwillig mee ingestemd hebben.

Daarnaast is er één contra-indicatie aangehouden gedurende de pilot:

- Afwezigheid van consent en commitment van alle betrokken partijen om te werken aan familieversterking en zoveel als mogelijk terugkeer naar huis.

De overige contra-indicaties (gericht op lichamelijke of psychische problematiek van ouders of kinderen) zijn niet gehandhaafd en kunnen volgens de Simba familiebegeleiders en systeemcoaches vervallen. In plaats daarvan wordt er een zorgvuldige screeningsfase uitgevoerd waarin, gegeven alle problematiek, het consent en commitment wordt verkend en uitgesproken om aan familieversterking en (zo veel als mogelijk) terugkeer naar huis te werken.

Met bovenstaande indicatie en contra-indicatie criteria zijn 31 kinderen uit 17 gezinnen begeleid door Simba Familiezorg. Deze gezinnen hebben problematiek op meerdere leefgebieden (bijv een OTS, ouders gescheiden, daarnaast sprake van problematiek gerelateerd aan trauma's, verslaving, geestelijke gezondheid, detentie, schulden en huisvesting). Volgens de familiebegeleiders en systeemcoaches zijn de begeleidde gezinnen vaak, maar niet uitsluitend, vastgelopen in een jeugdbeschermingstraject (er wordt geen voortgang geboekt op de bodemeisen) en gaat het vaak om gezinnen met zwaardere problematiek. De bereikte doelgroep komt daarmee overeen met de beoogde doelgroep: Kinderen van 0-18 jaar uit gezinnen met problematiek op meerdere leefgebieden, die uit huis geplaatst zijn in kleinschalige woonvorm (met en zonder perspectief naar huis).

Simba Familiezorg leidt in 93% van de gezinnen tot familieversterking en in 92% tot terugkeer Familieversterking met terugkeer is behaald voor 11 van de 12 gezinnen waarvoor dat ook het doel was (92%). Daarmee is de ambitie—60% van de kinderen terug naar huis—bereikt. Voor de meeste gezinnen (13 van de 14 gezinnen, 93%) is familieversterking behaald: familiebanden zijn hersteld, contact met familie is behouden of opnieuw opgepakt en de frequentie van contact is uitgebreid.

Om de einddoelen te behalen zijn tussendoelen opgesteld. Tussendoelen voor de gezinnen die werken aan terugkeer gaan met name over huiselijke relaties, ouderschap en samenwerking/afstemming voor het begeleidingstraject. Gezinnen waar niet werd gewerkt aan terugkeer, waren de doelen niet gericht op ouderschap en opvoeding, maar enkel op huiselijke relaties en samenwerking/afstemming voor het begeleidingstraject. Dit het voornaamste verschil tussen de twee typen begeleidingstypen.

In de beginfase blijken de enige doelstellingen te zijn: het opzetten van de samenwerking en het systemisch onderzoeken van wat er precies speelt in het gezin en wat de hulpvragen zijn. Familiebegeleiders en systeemcoaches verklaren dat het broodnodig is om in de beginfase veel van dergelijke doelen op te stellen. Pas daarna, na de eerste 6 weken tot 3 maanden, worden persoonlijke doelen opgesteld, op basis van de bodemeisen van jeugdbescherming, in de vorm van een stappenplan. Dit zijn heel concrete stappen die leiden tot de realisatie van het einddoel (terugkeer dan wel familieversterking). Daarbij kunnen alle leefgebieden van de Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) worden behandeld, maar het is geen doel op zich om de doelen op te stellen binnen de leefgebieden van de ZRM.

Van familiebegeleiders en systeemcoaches is in de begeleidingsfase een gemiddelde wekelijkse inzet nodig van respectievelijk 7 en 1 uur per week om te werken aan terugkeer De tijdsinvestering is hoger (intensiever en langer) in begeleidingstrajecten waarin wordt gewerkt aan terugkeer (gemiddeld 21 maanden) dan in begeleidingstrajecten waarin wordt gewerkt aan familieversterking (gemiddeld 14 maanden).

De beschikbare tijd van 12 uur per week van familiebegeleiders wordt door alle betrokkenen erg gewaardeerd en nodig bevonden. Gemiddeld is deze inzet niet voor ieder gezin nodig geweest. De gemiddelde tijdsinvestering ligt in de begeleidingsfase rond de 7 uur per week in begeleidingstrajecten waar wordt gewerkt aan terugkeer, waarbij er weken zijn waarin de 12 uur beschikbaarheid nodig zijn geweest. In de oriëntatiefase en nazorgfase is de gemiddelde inzet

lager. De benodigde tijd van de systeemcoach is beduidend minder, en meer variabel. Dit varieert tussen de 0 en 4 uur per week in de begeleidingsfase, met een gemiddelde van 1 uur per week.

Betrokkenen waarderen Simba Familiezorg als uniek en sterk, met name door de focus op terugkeer en samenwerking en door de beschikbare tijd van de familiebegeleiders

De focus en de inzet om herstel van relaties tussen kinderen en ouders en terugkeer naar huis te realiseren, worden door betrokkenen positief gewaardeerd. Het samenwerken met ouders, maar ook met alle professionals is de grootste uitdaging, maar wordt tegelijkertijd ook als sterkste punt in de begeleiding benoemd. Het vraagt veel inzet en kunde van de familiebegeleiders en systeemcoaches. Dat wordt mede mogelijk gemaakt door de tijd die de familiebegeleider ter beschikking heeft voor de begeleiding. Daarnaast is het benaderen van ouders als teamleden uniek te noemen, volgens de betrokkenen, en de focus op terugkeer naar huis.

Aanbevelingen voor toekomstige implementaties van Simba Familiezorg

Bovenstaande inzichten hebben geleid tot een aantal aanbevelingen voor toekomstige implementaties van Simba Familiezorg. Deze zijn:

- Continueren van Simba Familiezorg, gezien de uitstekende resultaten en het grote maatschappelijke belang dat daarmee gemoeid is;
- Loslaten van de indicatiecriteria waarmee de pilot is gestart, en daarvoor in de plaats tijd en aandacht te besteden aan een grondige screening van de situatie van gezin en kind(eren);
- Accentueren van het belang dat eerst tussendoelen, gericht op de samenwerking worden geformuleerd en pas daarna tussendoelen als huiselijke relaties, ouderschap (terugkeer) en op huiselijke relaties (familieversterking);
- Integreer van het familieplan en het stappenplan, omdat het stappenplan helpend is om meer concrete en haalbare tussendoelen te stellen naar het gewenste einddoel (terugkeer of familieversterking);
- Implementatie van Simba Familiezorg bij gemeenten die past bij vorm waarop zij hulpverlening bieden;
- Beschrijven van een nieuwe versie van de werkwijze waarin de conclusies en aanbevelingen van deze evaluatie zijn verwerkt.

Leeswijzer rapport

In de verdere hoofdstukken van het rapport beschrijven we uitgebreider wat in deze verkorte versie aan bod is gekomen. In het eerste hoofdstuk nemen we u mee in het ontstaan van de werkwijze Simba Familiezorg en wat de werkwijze in grote lijnen behelst. In het tweede hoofdstuk gaan we in op welke indicaties en contra-indicaties er zijn voor Simba Familiezorg en wat de gezinskenmerken zijn van de gezinnen die gebruik maken van Simba Familiezorg. In het derde hoofdstuk gaan we in op de behaalde zorgresultaten: voor hoeveel gezinnen is familieversterking en terugkeer naar huis gerealiseerd en welke tussenliggende doelen werden daarbij wel en niet behaald? In het vierde hoofdstuk beschrijven we welke ureninvestering van het uitvoerend Simbateam nodig was om de zorg te leveren. In het vijfde hoofdstuk komt de waardering van betrokkenen aan bod (ouders, gezinshuisouders en jeugdbeschermers) en welke aanbevelingen zij hebben voor verbetering van Simba Familiezorg. Op basis van de bevindingen in voorgaande hoofdstukken sluiten we in hoofdstuk zes af met conclusies en adviezen voor toekomstige implementaties van Simba

Familiezorg. In de bijlage staat meer informatie over de onderzoeksmethoden en meer uitvoerige tabellen met cijfers van behaalde eindresultaten, doelrealisatie en ureninvestering.

1 Simba Familiezorg

1.1 Aanleiding: Te veel gescheiden plaatsingen en te weinig terugkeer naar huis

Uithuisplaatsing heeft een grote impact op kinderen en hun ouders, en wordt daarom zo veel als mogelijk voorkomen¹. Soms is uithuisplaatsing echter niet te voorkomen en moet een zo goed mogelijk alternatief worden geboden. Om de emotionele schade zo gering mogelijk te houden kan de jeugdige dan het beste in een gezinssituatie (pleeggezin of gezinshuis) worden geplaatst² en is het van belang om de gezinsband zoveel mogelijk intact te houden en waar mogelijk toe te werken naar terugkeer naar huis.

Hoewel Nederland een uitgebreid systeem van jeugdzorg heeft, waaraan de overheid op jaarbasis zo'n 3,5 miljard euro uitgeeft, valt nog veel winst te behalen op de kwaliteit van zorg bij uithuisplaatsing. Zo blijkt uit recent dossieronderzoek van 1.717 kinderen dat bij 28% van de uithuisplaatsingen van kinderen uit één gezin, de broers en zussen gescheiden geplaatst worden, en dit percentage loopt op met het aantal kinderen in het gezin (tot 77% bij 4 of meer kinderen) en bij spoedplaatsingen (45%)³. De redenen voor het gescheiden plaatsen van broers en/of zussen zijn in ongeveer 50% van de gevallen praktisch van aard, zoals dat er niet voldoende plaatsingsmogelijkheden zijn voor broers en/of zussen samen.

Daarnaast laat een verkennend onderzoek onder professionals en ervaringsdeskundigen⁴ zien dat ouders onvoldoende hulp en behandeling krijgen tijdens de uithuisplaatsing om de thuissituatie te verbeteren. Ook blijkt uit dit onderzoek dat gezinsgerichte systeemtherapie bijna niet meer wordt ingezet, terwijl bekend is dat deze therapie goede resultaten kan opleveren. Oorzaken zijn wachtlijsten, onvoldoende passende hulp en versnippering van zorg en hulpverlening.

Cijfers over hoe vaak kinderen daadwerkelijk weer terugkeren naar huis, zijn – in tegenstelling tot cijfers van uithuisplaatsingen – niet beschikbaar. In de praktijk lijkt het zo te zijn dat terugkeer naar huis vaker niet gebeurt dan wel⁵. Schattingen van enkele experts kwamen uit op getallen tussen de 15 en 33 procent⁶. Enigszins gedateerde cijfers uit onderzoek onder gezinshuizen onderstreept dat er zou sprake zijn van terugplaatsing in minder dan een kwart van de gevallen⁷.

¹ Zie bijvoorbeeld: www.nji.nl/uithuisplaatsing/wat-kan-ik-doen-om-het-te-voorkomen.

² De tekst in artikel 2.3, lid 6 van de Jeugdwet luidt: "Het college (van B&W) draagt er zorg voor dat de jeugdige in het geval van een uithuisplaatsing, indien redelijkerwijs mogelijk, bij een pleegouder of in een gezinshuis wordt geplaatst, tenzij dit aantoonbaar niet in het belang is van de jeugdige." [wetten.nl - Regeling - Jeugdwet - BWBR0034925](http://wetten.nl/Regeling-Jeugdwet-BWBR0034925) (overheid.nl).

³ Stolwijk, I.J., Put, C.E. van der & Defoe, I.N. (2021). *Gescheiden plaatsing van broers en zussen bij gezamenlijke uithuisplaatsing*. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).

⁴ Huls, E (2022). *Terug naar huis*. Defence for Children.

⁵ Uithuisplaatsingen: komen de kinderen ooit weer thuis? - HUMAN – VPRO.

⁶ Aanvraag: WE ARE FAMILY SIMBA FAMILIEHUIZEN EEN VEILIGE PLEK VOOR UITHUISGEPLAATSTE BROERTJES EN ZUSJES EN EEN BASIS VOOR TERUGKEER NAAR DE EIGEN OUDERS. 2017.

⁷ Meuwissen, I. (2011). Een landelijke sectorverkenning. Kenmerken van en opvoeding binnen gezinshuizen. Masterthesis Universiteit Utrecht. De Glind/Utrecht: Rudolphstichting/Universiteit Utrecht.

Het Kinderrechtencomité van de Verenigde Naties⁸ heeft ook onderzoek gedaan naar uithuisplaatsing en heeft onder andere de volgende verbeterpunten genoemd:

- Er zou meer capaciteit moeten komen voor samen plaatsen van broers en/of zussen. Nu is het zo dat slechts 20 procent van de pleeggezinnen in staat is om meer dan één kind op te vangen. Dit gegeven heeft in het bijzonder consequenties als broers en/of zussen uit één gezin uit huis worden geplaatst;
- Er is bij jeugdhulpaanbieders in het algemeen meer aandacht voor een zorgvuldige *intake* dan een zorgvuldige *outtake*. Door meer aandacht te besteden aan nazorg, zou de kans op terugval en opnieuw uithuisplaatsing kleiner kunnen worden.

Deze verbeterpunten hebben onder andere geleid tot een herziening van de Richtlijn uithuisplaatsing voor jeugdhulp en jeugdbescherming van 2014. In de nieuwe versie heeft terugplaatsing een groter accent gekregen. Dit vertaalt zich in de nieuwe naam: Richtlijn uithuisplaatsing én terugplaatsing⁹.

Daarnaast hebben bovenstaande verbeterpunten aanleiding gegeven voor SOS Kinderdorpen om in 2017 in Nederland een verkenning uit te voeren van het jeugdhulpveld en te onderzoeken wat nodig is om ervoor te zorgen dat elk kind een veilig gezin heeft. Deze verkenning heeft geresulteerd in de inrichting van de pilot *Simba Familiezorg* in 2018. Simba Familiezorg bestond uit het ontwikkelen en leveren van zorg en lobby. In dit rapport gaat het over de zorgresultaten.

1.2 Zorgdoelstelling Simba Familiezorg: Familieversterking en terugkeer

Bij de start van de *Simba Familiezorg* is de volgende hoofddoelstellingen rondom zorg geformuleerd:

Opvangen van ongeveer 25 uithuisgeplaatste kinderen samen met hun broertjes en zusjes in een liefdevol gezin met professionele ouders, waarbij alles gericht is op versterking van de familie en de terugplaatsing van de kinderen bij hun ouder(s). Het streven is minimaal 60% van deze kinderen op een veilige manier te herenigen met hun familie.

Het samen plaatsen van broers en zussen in de eigen vertrouwde omgeving zodat ze bijvoorbeeld dezelfde school kunnen blijven bezoeken, draagt bij aan contactbehoud van de familiebanden en aan normalisatie van de situatie voor uithuisgeplaatste kinderen. Beide doelstellingen zijn van belang om een veilige en duurzame terugkeer van kinderen te realiseren (de hoofddoelstelling).

Tijdens het eerste jaar van Simba Familiezorg bleek dat voor een aantal gezinnen terugkeer van de kinderen naar huis niet mogelijk was, terwijl er wel mogelijkheden waren om de familiebanden tussen gezinsleden te versterken. Simba Familiezorg wilde ook deze gezinnen helpen, en heeft daarom een splitsing gemaakt in twee typen begeleidingstrajecten:

- Familieversterking met terugkeer: kinderen keren na een uithuisplaatsing op een duurzame en veilige manier zo snel als mogelijk terug naar huis

⁸ Verslag Kinderrechtencomité 8 Juni 2015 blz.9.

⁹ Richtlijn Uithuisplaatsing en terugplaatsing 20 januari 2023.

- Familieversterking: na een uithuisplaatsing is er contactbehoud en herstel van de familiebanden, eventueel is er sprake van parttime terugkeer

Bij aanvang was bedacht om vijf nieuwe Simba Familiehuizen in te richten, waar de werkwijze Simba Familiezorg zou worden ingezet, met per huis gemiddeld vijf kinderen (broers/zussen van 2 à 3 gezinnen)¹⁰. Echter, bij de tussenevaluatie¹¹ bleek dat a) er ook interesse was bij reeds gestarte gezinshuizen, b) er aanmeldingen kwamen uit kleinschalige woonvormen en c) dat het lastig bleek om binnen de pilotperiode de beoogde vijf nieuwe gezinshuizen te starten die een volledig Simba Familiehuis konden zijn. Daarom is de inzet van de werkwijze Simba Familiezorg uitgebreid naar bestaande gezinshuizen en kleinschalige woonvormen in de jeugdzorg.

1.3 Het Simba Familiezorg team

Ieder begeleidingstraject start met het bij elkaar brengen van het uitvoerend Simbateam. Dit team bestaat uit: het gezin, waar mogelijk iemand uit het netwerk van het gezin, de jeugdbeschermer, gezinshuisouders, eventueel een gedragswetenschapper van de zorgaanbieder en andere bij het gezin betrokken professionals. Vanuit Simba Familiezorg zijn een familiebegeleider en een systeemcoach¹² betrokken. De teamleden werken tijdens het begeleidingstraject intensief met elkaar samen.

De familiebegeleider is er primair voor het gezin. De familiebegeleider begeleidt het gezin om uiteindelijk contactbehoud, herstel van familiebanden en een veilige en duurzame terugkeer van de kinderen te realiseren.

De systeemcoach is er voor het gehele uitvoerend Simbateam en bewaakt het proces en de samenwerking onderling. De systeemcoach zorgt vanuit neutrale positie ervoor dat iedereen van het uitvoerend Simbateam vanuit de eigen positie inbreng kan leveren. Ook bewaakt de systeemcoach de afgesproken doelen. De systeemcoaches zijn in februari 2022 toegevoegd aan de werkwijze van Simba Familiezorg. Dit was een noodzakelijke toevoeging om Simba Familiezorg uit te kunnen voeren zoals beoogd.

Naast het uitvoerend Simbateam is een projectleider en kwaliteitsmedewerker betrokken. De projectleider is verantwoordelijk voor het projectmanagement van de gehele pilot Simba Familiezorg (inclusief lobby). De kwaliteitsmedewerker is voor kwaliteitsbewaking van de zorg die in het uitvoerend Simbateam wordt uitgevoerd.

¹⁰ Specificatie van de werkwijze bij de start van de pilot staat beschreven in de SOS Handleiding Simba Familiehuizen (juni 2018).

¹¹ VanMontfoort - tussenevaluatie (jan 2021).

1.4 Verloop samenwerking met partners van Simba Familiezorg

Bij de start van de pilot was de Glind de enige zorgaanbieder met gezinshuizen waarmee werd samengewerkt. Aangezien in het begin het aantal aanmeldingen achterbleef bij de doelstelling en er veel interesse was vanuit andere zorgaanbieders, werd in de loop van de pilot de samenwerking uitgebreid naar andere zorgaanbieders die ook gezinshuizen hebben, zoals Lijn5/Koos, Pactum, Trias en Entrea/Lindhout.

Uiteindelijk is met tien gezinshuizen samengewerkt in begeleidingstrajecten, waarbij de volgende zorgaanbieders betrokken waren: De Glind, Lijn 5, Pactum, Trias, William Schrikker Gezinsvormen, Jeugdformaat, Entrea Lindhout. Verder zijn de volgende jeugdbeschermingsorganisaties betrokken geweest: Jeugdbescherming West, Jeugdbescherming Gelderland, William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, Jeugdbescherming Noord en Leger des Heils jeugdbescherming. In verband met de ondersteuning aan kind en ouders is samengewerkt met; specialistische jeugdzorg, verslavingszorg, psychologen, huisartsen/POH's en de scholen van de kinderen.

Gedurende de pilot is er een wijziging opgetreden in het structureel overleg met de verschillende samenwerkingspartners. In de oorspronkelijke aanvraag en het handboek van 2018 wordt gesproken over de samenwerkingspartners Gezinshuis.com, De Glind (als zorgaanbieder) en Eigen Kracht Centrale. De samenwerking heeft in het begin van de pilot concreet vorm gekregen in de werkgroep 'Simba Familie overleggen'. In 2020 is deze werkgroep opgeheven. De reden was dat slechts een beperkt aantal Simbaplaatsingen werden gerealiseerd bij deze partners. In plaats van de werkgroep zijn gezinsoverleggen gestart, waar de betrokken gezinnen en zorgaanbieders bij aanwezig waren.

Verder was in het begin van de pilot een directeurenoverleg ingesteld waaraan alle samenwerkingspartners deelnamen. Na een directiewisseling bij SOS Kinderdorp op 1 januari 2019 is dit directeurenoverleg gestopt.

Het werven van gezinshuizen en de logistieke uitdaging van een match tussen aanbod van gezinshuisplekken en Simbaplaatsingen duurde in het begin langer dan verwacht, mede door de onbekendheid van SOS Kinderdorpen als zorgaanbieder in Nederland. Daarnaast bleek de oude naam Simba Familiehuisen de indruk te wekken dat SOS Kinderdorpen zelf huizen ging stichten, wat een concurrentie positie te creëren ten opzichten van partners met wie juist samenwerking werd gezocht. Dit heeft geleid tot de naamswijziging naar Simba Familiezorg. Deze en andere wijzigingen zijn steeds met het MT van SOS Kinderdorpen gecommuniceerd en zijn aan de partners via de website en andere documenten bekend gemaakt. Deze wijzigingen hebben er mede toe geleid dat vanaf halverwege de pilot periode veel aanmeldingen binnen kwamen.

1.5 Het begeleidingstraject in grote lijnen

Het begeleidingstraject familieversterking met en zonder terugkeer naar huis ziet er in grote lijnen als volgt uit:

- Oriëntatiefase
Tijdens deze fase vinden de aanmelding en screening plaats. Er wordt door een van de familiebegeleiders/systeemcoaches informatie verzameld, kennis gemaakt met het gezin en alle betrokkenen en gewerkt aan consent en commitment over de start van de begeleiding. Het consent en commitment van alle betrokken partijen is een voorwaarde om te kunnen starten met de begeleiding. Dit onderdeel duurt volgens de opgestelde werkwijze maximaal 3 maanden en eindigt met een advies over het wel/niet starten met de begeleiding.
- Start en begeleidingsfase¹³
Bij de start wordt terugkeer naar huis als stip op de horizon gesteld en worden de bodemeisen van de jeugdbeschermer verder geconcretiseerd. Dit gebeurt in afstemming met het uitvoerend Simbateam. De gezinshuisouders nemen de tijdelijke zorg voor de kinderen op zich en hebben de 'natuurlijke' contacten met de ouders.

Binnen 6 weken na de start wordt samen met ouders een plan opgesteld met doelen die ondersteunend zijn voor de realisatie van familieversterking en terugkeer: helder krijgen welke hulpvragen er zijn, bouwen aan een werkrelatie tussen gezin en familiebegeleider en opbouwen/bestendigen van een goede samenwerking in het uitvoerend Simbateam.

Aanvankelijk in de pilot had het plan de vorm van een familieplan. Daar is gaandeweg een stappenplan ('10-stappenterugkeerplan') aan toegevoegd. In dit stappenplan staat in 10 stappen beschreven hoe te voldoen aan de bodemeisen van jeugdbescherming, hoe de familieversterking te realiseren en hoe de kinderen (zo veel als mogelijk) terug te kunnen plaatsen. Aan het eind van de pilot werd enkel nog het stappenplan gebruikt, dat daarmee in de plaats is gekomen van het familieplan.

Bij het opstellen van de doelen en stappen, wordt duidelijk in welke mate terugkeer naar huis te realiseren is. Wanneer volledige terugkeer niet haalbaar blijkt, wordt gekeken naar wat er wel mogelijk is: contactbehoud en herstel van familiebanden, plaatsing in het netwerk (hiervoor worden dezelfde stappen ingezet als bij terugplaatsing naar huis), en/of eventueel parttime terugkeer naar huis. Daarnaast is er zoveel mogelijk contact met ouders, broers en zussen en andere belangrijke personen, en hebben ouders een zo groot mogelijke rol in het leven van het kind.

Door regelmatige overleggen wordt het familieplan/stappenplan verder aangevuld en voortdurend aangepast aan de actualiteit. Het plan wordt na 3 maanden, 6 maanden en 1 jaar geëvalueerd.

¹³ In de werkwijze 2020 wordt deze fase werkfase genoemd. De naam is daarna gewijzigd.

De familiebegeleider heeft tijdens de start en begeleidingsfase 12 uur per week beschikbaar voor het gezin. De systeemcoach heeft 1,5 a 2 uur per week beschikbaar, waarbij er meer uur beschikbaar gemaakt kan worden indien nodig.

Deze fase duurt in principe 1,5 jaar.

- Nazorgfase
Gezinnen worden gedurende een periode van 3 á 6 maanden thuis begeleid door de familiebegeleider, waarbij ook de systeemcoach betrokken blijft. Er wordt gewerkt met een nazorgplan ter bevordering van een duurzame terugkeer.

2 Is de doelgroep van Simba Familiezorg bereikt?

In dit hoofdstuk gaan we in op de indicatiecriteria voor Simba Familiezorg en de bereikte doelgroep van Simba Familiezorg. De vragen die we hiermee beantwoorden zijn:

- Zijn de op voorhand beschreven indicatiecriteria gehandhaafd, en/of hoe zouden deze, op basis van hoe ze in de praktijk zijn gebruikt en op basis van evaluatie van de betrokkenen bij de screening, aangescherpt kunnen worden?
- Komt de bereikte doelgroep overeen met de doelgroep zoals op voorhand beschreven?

De opbouw van dit hoofdstuk is als volgt: we beschrijven de beoogde doelgroep en indicatiecriteria zoals die zijn opgesteld aan het begin van de pilot en de aanpassingen die daarin zijn gemaakt, het aantal gezinnen dat is aangemeld, waar deze aanmeldingen vandaan komen en wat de kenmerken waren van de gezinnen die zijn gestart met Simba Familiezorg. We sluiten af met een evaluatie door de familiebegeleiders en systeemcoach op de bereikte doelgroep.

2.1 De beoogde doelgroep

Ambitie was om 25 kinderen uit 10 gezinnen te begeleiden. De beoogde doelgroep bestond uit gezinnen waarvan de kinderen bedreigd worden in een gezonde en veilige ontwikkeling, en waarvoor een “tijdelijke” uithuisplaatsing in een kleinschalige woonvorm uitkomst biedt om te werken aan herstel van het hele gezin. De verwachting was om een doelgroep te bereiken die in grote lijnen niet veel zou afwijken van de doelgroep van gezinshuizen in het algemeen (Methodiek Simba Familiezorg versie 2020). Het gaat dan om kinderen van gezinnen waarbij de problematiek zich afspeelt op meerdere leefgebieden:

- het voeren van een huishouding, bijvoorbeeld door een gebrek aan regelmaat, hygiëne, financiële armlag of wooncomfort;
- de maatschappelijke positie van het gezin: bijvoorbeeld armoede en werkloosheid;
- de opvoeding, bijvoorbeeld pedagogisch onvermogen, verwaarlozing van kinderen of mishandeling;
- problemen in de individuele ontwikkeling van de gezinsleden, bijvoorbeeld depressies of verslavingen;
- de relatie tussen de (ex)partners: problemen als gevolg van echtscheiding, onderlinge spanningen of wisselende relaties.

Hieronder worden de indicatiecriteria die golden voor de Simba Familiezorg opgesomd (Methodiek Simba Familiezorg 2.0, oktober 2020):

Indicatie criteria:

1. Broers en/of zussen van 0 tot 18 jaar.
2. Uithuisgeplaatste kinderen waarbij het perspectief “terugkeer naar huis” is of waarvan het perspectief nog niet bekend is.
3. Kinderen waarvoor een uithuisplaatsing in het gedwongen kader is uitgesproken of een uithuisplaatsing waar ouders vrijwillig mee ingestemd hebben.

Contra-indicaties:

- Als bij voorbaat duidelijk is dat terugkeer van de uithuisgeplaatste kinderen onhaalbaar of onwenselijk is. Dit is het geval als de jeugdbescherming vastgesteld heeft dat het om een perspectief biedende plaatsing gaat.
- Ernstige psychiatrische problematiek van ouder(s).
- Ernstige verslavingsproblematiek van ouder(s).
- Seksueel misbruik, huiselijk geweld.
- Beperkingen als gevolg van een lichamelijke handicap of chronische handicap die in een gezinssysteem en/of de woonsituatie niet op te vangen zijn.
- Meervoudige complexe (gedrag-)problematiek van het kind die een intensievere benadering vraagt dan een gezinshuis kan bieden en waardoor de noodzaak tot een voortdurende intensieve behandeling noodzakelijk is.

Daarbij gold dat het altijd mogelijk zou zijn om uitzonderingen te maken op de indicatie en contra-indicatie criteria.

2.2 Aanpassingen in criteria gedurende de pilot

Gedurende de pilot is op basis van voortschrijdend inzicht het eerste indicatiecriterium (broers en/of zussen van 0 tot 18 jaar) verruimd. Er kwamen meldingen van een enkel kind dat uit huis was geplaatst, zonder broers en zussen. Het bleek onwenselijk het eerste criterium aan te houden, omdat ook voor deze kinderen familieversterking en terugkeer gewenst is. Dit criterium is daarom verruimd tot:

1. Broers en/of zussen *of een enkel kind* van 0 tot 18 jaar.

Ook het tweede criterium (Uithuisgeplaatste kinderen waarbij het perspectief “terugkeer naar huis” is of waarvan het perspectief nog niet bekend is) is verruimd, toen bleek dat ook in gezinnen waar geen volledige terugkeer mogelijk zou zijn, wel mogelijkheden waren voor familieversterking. Dit criterium is verruimd tot:

2. Uithuisgeplaatste kinderen waarbij het perspectief “terugkeer naar huis” is of waarvan het perspectief nog niet bekend is *of waar winst te behalen is in het contactherstel tussen ouders en kinderen of kinderen onderling.*

Daarnaast zijn de contra-indicaties niet gebruikt.

2.3 Instroom

Op basis van bovenstaande indicatiecriteria zijn gedurende de pilot de meldingen steeds meer op gang komen (zie tabel 1). In het eerste jaar moesten de meldingen nog op gang komen omdat Simba Familiezorg nog bekend moest worden. In 2020 leidde de coronapandemie tot minder

aanmeldingen. In 2021 is er een piek in de meldingen, totdat in 2022 bekend werd dat de pilot zou stoppen, waardoor weinig/geen nieuwe gezinnen konden worden aangenomen.

Tabel 1. Instroom van de gezinnen bij Simba Familiezorg

Jaartal	Aantal gezinnen waarover contact is geweest	Aantal gezinnen gestart met Simba Familiezorg
2019	10	3
2020	18	3
2021	36	8
2022	10	3
Totaal	74	17

Uiteindelijk is voor 31 kinderen uit 17 gezinnen gestart met Simba Familiezorg.

In totaal is er voor 74 gezinnen, 156 kinderen, contact gezocht door een verwijzer (bijvoorbeeld jeugdbescherming, zorgaanbieder, wijkteam) met de vraag of er plek was voor een gezin. Het ging aanvankelijk vaak om spoedplaatsingen. Deze meldingen zijn altijd serieus genomen, maar bleken in veel gevallen toch al snel niet te passen. Zo vertellen de familiebegeleiders dat vanwege de start van de pilot en de zzp-constructie van familiebegeleiders het lastig was om acute beschikbaarheid van familiebegeleiders te organiseren voor spoedplaatsingen. Daarnaast zocht men vaak gewoon ‘een plek’ en bleek na antwoorden al een plek elders gevonden te zijn waardoor de aanmelder de melding introk of er geen contact meer was.

Tenslotte bleek in 6 gevallen na intensieve screening van 1 tot 3 maanden dat Simba Familiezorg niet passend was omdat:

- Er bleek geen perspectief te zijn op terugkeer naar huis (men zocht een perspectief-biedende plek) en ook geen mogelijkheid om aan familieversterking te werken als gevolg van individuele problematiek van ouders, bijvoorbeeld: opname voor verslaving of psychiatrie, zware mishandeling, misbruik, een te grote onveiligheid in de relatie tussen ouders en kinderen;
- Er bleek onvoldoende consent en commitment te zijn vanuit de familie, gezinshuis, jeugdbescherming of andere betrokkenen. Een voorbeeld: In een gezin konden ouders, ook na een aantal gesprekken met Simba Familiezorg, zich niet committeren aan een begeleidingstraject van 1,5 jaar, zij wilden dat de kinderen binnen enkele maanden naar huis zouden komen.

2.4 Herkomst van meldingen

De herkomst van de meldingen is tijdens het verloop van de pilot veranderd. In de handleiding van juni 2018 wordt de verwachting uitgesproken dat de meldingen voornamelijk via de huisarts en sociale wijkteams zouden komen. In de methodiekbeschrijving van 2020 wordt juist voornamelijk uitgegaan van meldingen via de jeugdbescherming en wordt de positie en rol van de jeugdbeschermer beschreven. Uit de registratiegegevens van Simba Familiezorg blijkt dat de

meeste aanmeldingen dan ook via de jeugdbescherming binnen komen (William Schrikker Groep, Jeugdbescherming West, Jeugdbescherming Gelderland, Jeugdbescherming Rotterdam, Jeugdbescherming Overijssel, Samen Veilig Midden Nederland, Regiecentrum B.V). Daarnaast kwamen aanmeldingen uit lokale teams, jeugdhulp, of het persoonlijk netwerk van het gezin.

2.5 Registratiegegevens over de kenmerken van de gezinnen in begeleiding

Hierna volgen de kenmerken van 14 van de 17 gezinnen die begeleid zijn (26 kinderen). Informatie van 3 gezinnen (5 kinderen in totaal) kan niet worden meegenomen in de rapportage omdat 1 gezin geen toestemming heeft gegeven voor deelname aan onderzoek, en van 2 gezinnen geen gegevens bekend zijn omdat deze zijn begeleid voordat het registratiesysteem was opgezet.

2.5.1 Leeftijd kinderen

De meeste kinderen zijn tussen de 5 en 10 jaar. Bijna een kwart van de kinderen is tussen de 11 en 16 jaar. Een evenredig deel is jonger dan 5 jaar. Eén van de kinderen was inmiddels volwassen. Dit betrof een oudere broer/zus waarbij succesvol inzet is gepleegd om contactherstel tussen haar en broers te realiseren.

Tabel 2. Leeftijd van de kinderen

Leeftijd kinderen	Aantal kinderen
2-4 jaar	7 (27%)
5-10 jaar	12 (46%)
11-16 jaar	6 (23%)
21 jaar	1 (4%)

2.5.2 School kinderen (speciaal/regulier)

Achttien kinderen zijn leerplichtig. 14 kinderen zitten op de basisschool. Vier van deze kinderen zitten op het speciaal onderwijs, vier op een regulier basisschool en van zes is niet bekend of ze regulier of speciaal onderwijs volgen. Vier kinderen zitten op de middelbare school en volgen VMBO onderwijs.

Tabel 3. Type school

Type school	Aantal kinderen
Basisonderwijs	
Regulier onderwijs	4 (15%)
Speciaal onderwijs	4 (15%)
Onbekend	6 (23%)
Middelbaar onderwijs	
VMBO	4 (15%)

2.5.3 Broers en zussen

De meeste gezinnen waarvoor Simba Familiezorg is gestart hebben meerdere kinderen. Het gaat hierbij vooral om gezinnen met twee kinderen. Bij een derde van de gezinnen gaat het om een gezin met één kind.

In de meeste gezinnen waar broers en zussen uit huis werden geplaatst werden de kinderen samen bij een gezinshuis geplaatst (86%). Bij twee gezinnen (14%) waren broers en zussen bij de uithuisplaatsing op verschillende plekken geplaatst. Dat is minder dan in reguliere gezinshuisplaatsingen voorkomt (in reguliere gezinshuiszorg wordt gemiddeld 28% van de kinderen gescheiden geplaatst). Belangrijk hierbij te noemen is dat de meeste plaatsingen al waren gedaan voordat Simba betrokken raakte.

Tabel 4. Aantal kinderen in het gezin

Aantal kinderen in gezin	Aantal gezinnen
1	5 (36%)
2	7 (50%)
3	1 (7%)
4	1 (7%)

2.5.4 Gezag

Het gezag ligt bij bijna alle gezinnen bij ouders. In een geval was de voogdij over drie kinderen van een gezin overgedragen aan de jeugdbescherming.

Tabel 5. Gezag

Gezag	Aantal gezinnen
Ouder(s)	13
Voogd	1

2.5.5 Woonplek voor (Simba)plaatsing en behoud ervan

De gezinnen die begeleiding hebben ontvangen zijn woonachtig in de provincies Gelderland (8), Zuid Holland (3), Utrecht (2) en Drenthe (1). Het merendeel van de kinderen woonde voor de uithuisplaatsing thuis bij (één van de) ouders.

Bij de uithuisplaatsing van de kinderen is voor 5 gezinnen een gezinshuis in de regio gevonden. Voor 6 van de 14 gezinnen zijn de kinderen in een andere regio geplaatst waardoor zij hebben moeten wisselen van school, groep of vrije tijdsbesteding. Voor 2 gezinnen zijn de kinderen wel bij een gezinshuis buiten de regio geplaatst maar is er veel geïnvesteerd in behoud van school, groep of vrije tijdsbesteding. Voor één gezin was het niet van toepassing omdat de kinderen nog niet naar school gingen.

Belangrijk hierbij te noemen is dat van de meeste gezinnen de kinderen al in een gezinshuis of in een behandelgroep geplaatst waren vóór de start van Simba Familiezorg. Voor vier gezinnen geldt dat Simba gelijktijdig is ingezet met de uithuisplaatsing.

Tabel 6. Behoud van regio

Behoud van regio	Aantal gezinnen
Binnen de regio uit huis geplaatst	5 (36%)
Buiten de regio uit huis geplaatst	6 (43%)
Buiten de regio uit huis geplaatst maar wel school kunnen behouden	2 (14%)

2.5.6 Samenstelling gezin

De gezinnen die door Simba Familiezorg zijn begeleid kennen diverse gezinssamenstellingen. In het merendeel van de gezinnen zijn ouders gescheiden. In twee gezinnen zijn vader en moeder nog samen en in drie gevallen betreft een eenoudergezin (alleen moeder).

Tabel 7. Gezinssamenstelling

Gezinssamenstelling	Aantal gezinnen
Ouders gescheiden	9 (64%)
Ouders samen	2 (14%)
Kind(eren) bij een ouder, andere ouder niet onder begeleiding van SFZ	3 (21%)

Dit komt overeen met de verwachting: In veel van de gezinnen spelen er problemen in de relatie tussen ouders.

2.5.7 Kader voor Simbaplaatsing (vrijwillig v/s gedwongen)

Voor alle gezinnen geldt dat bij de start van Simba Familiezorg een OTS was uitgesproken in gedwongen kader. In één geval betrof het een vrijwillige uithuisplaatsing, voor de overige gezinnen was de uithuisplaatsing gedwongen.

Tabel 8. Kader

Kader	Aantal gezinnen
Gedwongen uithuisplaatsing	13 (96%)
Vrijwillige uithuisplaatsing	1 (4%)

2.5.8 Gezinsproblematiek

De problematiek waar de gezinnen mee te maken hebben is divers. Het gaat om problematiek gerelateerd aan opvoeding, trauma's, verslaving, geestelijke gezondheid, detentie, schulden en huisvesting.

Dit komt overeen met de verwachting: Er is sprake van problematiek op meerdere leefgebieden.

2.5.9 Hulpverleningsgeschiedenis

De gezinnen (zowel ouders en kinderen individueel en gezamenlijk) hadden voor de start van Simba Familiezorg begeleiding van diverse hulpverleners, zoals (jeugd) GGZ, jeugdbescherming, reclassering, verslavingszorg, opvoedondersteuning, thuishulp, of ambulante hulpverlening. Het is niet bekend welke hulpverlening na Simba Familiezorg heeft kunnen stoppen.

2.6 Evaluatie van de familiebegeleiders en systeemcoaches over de doelgroep, indicatie en contra-indicatie criteria

In het kader van de eindevaluatie zijn de bereikte doelgroep, indicatie en contra-indicaties samen met de familiebegeleiders en systeemcoaches geëvalueerd. De familiebegeleiders en systeemcoaches noemden daarbij het volgende:

Indicatiecriteria hebben we gehandhaafd en zijn passend.

Indicatiecriteria zijn wellicht ruim, maar Simba Familiezorg is ook bedoeld voor een ruime doelgroep. Familiebegeleiders geven aan dat familieversteking en terugkeer het uitgangspunt is voor ieder gezin waar kinderen uit huis geplaatst zijn. Daarom zijn er niet méér indicatiecriteria nodig om de doelgroep aan te scherpen.

De gezinnen die we hebben begeleid zijn vaak de zwaardere of vastgelopen gezinnen van jeugdbescherming.

We zien dat de gezinnen die worden aangemeld vaak zijn vastgelopen of dat er sprake is van zware problematiek. Ouders willen nog altijd wel werken aan terugkeer naar huis, maar het lukt hen niet om aan de bodemeisen van de jeugdbescherming te voldoen. Professionals eromheen zien te weinig verbetering. De familiebegeleiders denken dat dit ligt aan dat het voor ouders en professionals niet concreet genoeg is wat de ouders precies moeten doen om aan de bodemeisen te voldoen. Er is te weinig zicht op het precieze probleem en de precieze oplossing. De familiebegeleiders geven aan dat met Simba Familiezorg, als er eenmaal commitment is van alle betrokkenen, het wel kan lukken om weer stappen te zetten. Dat begint bij commitment creëren en systemisch onderzoek naar wat er nodig is. Om vervolgens een concreet stappenplan te maken. Maar het is vaak geen gemakkelijke opgave.

De enige contra-indicatie die we hebben gehandhaafd is: geen consent en commitment vanuit de groep.

De contra-indicatiecriteria die waren opgesteld zijn volgens de familiebegeleiders geen reden geweest om bij voorbaat niet met Simba Familiezorg te starten. Hoewel in sommige situaties een contra-indicatie wel reden was om niet te starten (zoals verslavingsproblematiek van ouders), is dat pas besloten na gedegen screening. Juist omdat Simba Familiezorg familieversteking en terugkeer als uitgangspunt neemt (in plaats van als uitzondering), willen zij met ieder gezin onderzoeken of Simba Familiezorg passend zou kunnen zijn. Daarom wordt bij aanwezigheid van problematiek niet op voorhand gezegd dat Simba Familiezorg niet passend is (zoals bij contra-indicatiecriteria gebeurt), maar wordt in plaats van daarvan een uitgebreide, systeemgerichte screening gedaan. De enige contra-indicatie die is gehandhaafd is: geen consent en commitment vanuit de betrokkenen (jeugdbescherming, gezinshuis, gedragswetenschapper, ambulante begeleiders, ouders of kinderen zelf). Zonder consent en commitment kan er niet gestart worden met Simba Familiezorg.

Oriëntatiefase is een wezenlijk onderdeel van Simba Familiezorg.

Om te onderzoeken of er consent en commitment is voor Simba Familiezorg, worden in de oriëntatiefase gesprekken gevoerd met alle betrokkenen. In deze gesprekken wordt gewerkt aan 'alle neuzen dezelfde kant op krijgen'. Volgens de familiebegeleiders en systeemcoaches is de duur van deze fase niet op voorhand in te schatten omdat commitment en consent krijgen een proces is. Het duurt zo lang als nodig (zie hoofdstuk 4 voor de gemiddelde duur van alle fases). De oriëntatiefase vindt plaats vóór de start van de zorg.

2.7 Conclusies over de bereikte doelgroep

Op basis van bovenstaande bevindingen kunnen we de volgende conclusies trekken:

- De ambitie om 25 kinderen uit 10 gezinnen te begeleiden is bereikt.
- De indicatiecriteria zijn gedurende de pilot aangescherpt en nu passend bij de beoogde en bereikte doelgroep. Er wordt een brede doelgroep bereikt met een diversiteit aan problematiek. De contra-indicatiecriteria, zoals in 2020 opgesteld, zijn niet gehandhaafd; het hoeven volgens de familiebegeleiders geen bezwaren te zijn om een gezin op voorhand af te wijzen voor Simba begeleiding. In plaats van vast te houden aan de contra-indicaties wordt gewerkt met een uitgebreide screeningsmethode. Dit lijkt beter passend te zijn dan de contra-indicaties omdat op deze manier per gezin en per situatie gekeken kan worden wat er mogelijk is, gegeven de aanwezigheid van problematiek zoals beschreven in de contra-indicaties. Deze gemaakte aanpassing is een uiting van het bieden van maatwerk.
- Wat de uitvoering van Simba Familiezorg wel bemoeilijkt, is een gebrek aan consent en commitment van betrokken partijen om Simba Familiezorg aan te gaan, ook na de oriëntatiefase waarin er gesprekken zijn gevoerd met alle betrokken partijen. De afwezigheid van consent en commitment is daarom een contra-indicatie die behouden moet blijven.
- De bereikte doelgroep komt overeen met de op voorhand beschreven doelgroep: Gezinnen waar problematiek op meerdere leefgebieden speelt (vergelijkbaar met de doelgroep van gezinshuizen in het algemeen). De familiebegeleiders en systeemcoaches vertellen daarnaast dat bij de begeleide gezinnen vaak sprake is van forse problematiek en/of dat gezinnen met de hulpverlening zijn vastgelopen. De doelgroep van Simba Familiezorg lijkt daarmee in de praktijk (maar niet uitsluitend) de gezinnen met relatief zwaardere problematiek te betreffen, in plaats van reguliere gezinnen voor gezinshuizen. Simba Familiezorg blijkt dus de doelgroep te bereiken waarvoor Simba Familiezorg ook is bedoeld.
- Ten slotte lijkt het samen plaatsen van broertjes en zusjes en het behoud van school, groep of vrijetijdsbesteding beter te lukken bij gezinnen die begeleid worden door Simba Familiezorg dan bij reguliere plaatsingen, ondanks dat in veel gevallen de plaatsing was gebeurd voorafgaand aan de betrokkenheid van Simba Familiezorg. Hier lijkt Simba Familiezorg dus vooralsnog bij plaatsing weinig invloed op te kunnen hebben. Daar waar Simba Familiezorg wel invloed kan hebben op behoud van school en vrije tijdsbesteding wordt dat ook gedaan: in twee gezinnen waar kinderen naar een andere regio zijn verhuisd is veel geïnvesteerd in het behoud van school.

3 Behaalde zorgresultaten

In dit hoofdstuk gaan we in op de behaalde zorgresultaten die tot eind december 2022 zijn behaald bij de gezinnen die door Simba Familiezorg zijn ondersteund. We beschrijven de resultaten zowel voor gezinnen waarvoor het doel was om terug naar huis te gaan (12 gezinnen) als voor de 2 gezinnen waarvoor het doel was om familieversterking te realiseren zonder perspectief op terugkeer naar huis. De vraag die we hiermee beantwoorden is:

- Wat is er voor de gezinnen veranderd gedurende, en na afloop, van de begeleiding van Simba Familiezorg?
 - a. Bij hoeveel gezinnen is het eindresultaat behaald?
 - Bij hoeveel gezinnen is familieversterking gerealiseerd?
 - Bij hoeveel gezinnen is één of meerdere kinderen terug naar huis gegaan?
 - b. Aan welke (tussen)doelen is gewerkt en in welke mate zijn de doelen uit die leefgebieden behaald?

De opbouw van dit hoofdstuk is als volgt: we beschrijven eerst de eindresultaten, vervolgens de behaalde tussendoelen, en ten slotte de evaluatie van familiebegeleiders en systeemcoaches over de doelen en doelrealisatie.

3.1 Behaalde eindresultaten: familieversterking en terugkeer naar huis

Voor 12 gezinnen was het einddoel familieversterking en dat één of meerdere kinderen zouden terugkeren naar huis. Voor 3 gezinnen in begeleiding was het einddoel familieversterking. Eén gezin had meerdere kinderen waarbij voor drie kinderen het doel familieversterking was, en voor één kind het doel familieversterking met terugkeer was. Dit gezin staat daarom in de tabel 6 zowel weergegeven bij het doel familieversterking, als het doel familieversterking en terugkeer. In bijlage 3 is een uitgebreidere tabel met behaalde zorgresultaten per kind, per gezin weergegeven.

Tabel 9. Behaalde eindresultaten van Simba Familiezorg

	Aantal gezinnen		Aantal kinderen	
Doel: Familieversterking en terugkeer	12	100%	20	100%
Familieversterking gerealiseerd	12	100%	20	100%
Terugkeer gerealiseerd	11	92%	16	80%
Terugkeer niet gerealiseerd	2	17%	4	20%
Doel: Familieversterking	3	100%	6	100%
Familieversterking gerealiseerd	2	66%	5	83%
Familieversterking niet gerealiseerd	1	33%	1	17%

	Aantal gezinnen		Aantal kinderen	
<i>Totaal aantal gezinnen waarvoor familieversterking is gerealiseerd</i>	13	93%	25	96%

Familieversterking met terugkeer is behaald voor 11 van de 12 gezinnen waarvoor dat ook het doel was (92%), in totaal zijn 16 kinderen naar huis teruggekeerd (80%). Voor 2 van de 12 gezinnen is het niet gelukt de kinderen naar huis te laten terugkeren. In het ene gezin heeft de moeder na een jaar begeleiding in afstemming besloten dat de plek perspectief biedend werd voor haar twee kinderen. In het andere gezin bleek voor alle drie de kinderen terugkeer niet mogelijk en is het doel gaandeweg veranderd naar familieversterking zonder terugkeer. Echter, vanwege een crisis in het gezinshuis keerde het oudste kind tijdens de nazorgfase toch terug naar huis. Dit gezin staat in tabel daarom zowel genoemd bij 'terugkeer gerealiseerd', als 'terugkeer niet gerealiseerd (het totale aantal gezinnen telt dan op tot 15 gezinnen in plaats van 14 gezinnen). Voor de twee gezinnen waarvoor terugkeer niet mogelijk bleek, is gedurende de begeleiding de doelstelling aangepast naar familieversterking en zijn de tussendoelen opnieuw bepaald. Familieversterking is in alle gezinnen bereikt, inclusief de gezinnen waarbij terugkeer niet kon worden gerealiseerd.

Familieversterking is behaald voor twee van de drie gezinnen waarvoor dat het einddoel was (66%). In deze gezinnen is gewerkt aan contactbehoud en herstel van familiebanden. Familieversterking is niet behaald voor één gezin. In dat gezin heeft de familiebegeleider gewerkt aan erkenning en mediation tussen de jongere en ouders. Toen de jongere uiteindelijk aangifte deed tegen ouders was er geen contact meer mogelijk, vanuit beide partijen. De begeleiding is toen, na 10 maanden, gestopt.

In totaal is daarmee voor 13 van de 14 gezinnen (93%) familieversterking behaald.

3.2 Tussendoelen om tot eindresultaat te komen

Om tot terugkeer te komen hebben de gezinnen aan verschillende persoonlijke en gezinsdoelen gewerkt, die te beschouwen zijn als tussenstappen in de richting van het eindresultaat. Waar dat aanvankelijk met een familieplan werd gedaan, is gedurende de pilot een stappenplan ontwikkeld. In het stappenplan (vaak bestaande uit 10 stappen) wordt met elkaar besloten welke concrete stappen in welke volgorde nodig zijn om tot het eindresultaat – familieversterking met (zo veel als mogelijk) terugkeer – te komen. Volgens de methodiek worden deze doelen opgesteld conform de leefgebieden van de Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM):

- Ouderschap
- Financiën
- Huiselijke relaties
- Fysieke en geestelijke gezondheid
- Sociaal netwerk
- Werk & Opleiding/Maatschappelijke participatie

De geregistreerde doelen in de familieplannen en de bijbehorende GAS-scores staan per gezin weergegeven in bijlage 4. In deze paragraaf staan de gezinsdoelen geclusterd en samengevat onder de leefgebieden van de zelfredzaamheidsmatrix, inclusief de mate waarin de doelen zijn gerealiseerd. We bespreken hier de categorieën in volgorde van meest voorkomend.

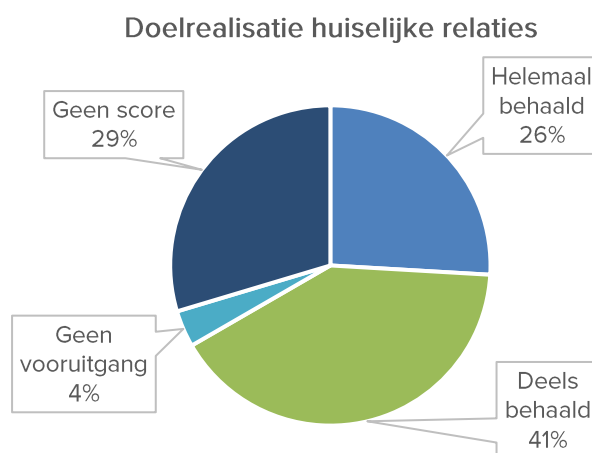
3.2.1 Leefgebied: Huiselijke relaties

Het leefgebied huiselijke relaties gaat over de erkenning van gezinsproblemen en rouw, pijn en trauma rond de uithuisplaatsing, het contact tussen ouders onderling, contact tussen ouders en kinderen en toeleiding naar hulp. Dit zijn dus de doelen die direct tot familieversterking leiden.

Alle gezinnen hebben ten minste één tussendoel opgesteld op dit leefgebied. In totaal zijn er door de 14 gezinnen 27 doelen gesteld op dit leefgebied (33% van het totaal aantal doelen). Enkele voorbeelden:

- Aandacht hebben voor de nieuwe ontstane situatie waarbij het gezinssysteem is gescheiden;
- Meer zicht krijgen op de situatie van vader en zijn mogelijke rol in de toekomst;
- Bezoekregeling moeder-kinderen uitbreiden;
- Ouders hebben aandacht voor hun samenwerking en welke zaken van invloed hierop zijn, en met minder spanning met elkaar het ouderschap voor hun dochter kunnen vormgeven;
- De relatie tussen ouders is stabiel genoeg voor thuisplaatsing van zoon.

De doelrealisatie is als volgt:

Niet in alle Simba begeleidingstrajecten zijn er GAS scores gegeven aan doelen, deze zijn dan mondeling geëvalueerd. In dit cirkeldiagram zijn de scores aangegeven als 'geen score'. Een groot deel van de doelen is deels behaald. Een voorbeeld hiervan is het tweede doel van gezin 10 'Ouders hebben aandacht voor hun samenwerking en welke zaken van invloed hierop zijn. Met minder spanning met elkaar het ouderschap voor hun dochter kunnen vormgeven.' Bij de evaluatie is bepaald dat de relatie tussen ouders is stabiel genoeg voor thuisplaatsing van hun dochter. Volgens vader en moeder is het doel deels behaald. Er is nog meer verbetering mogelijk.

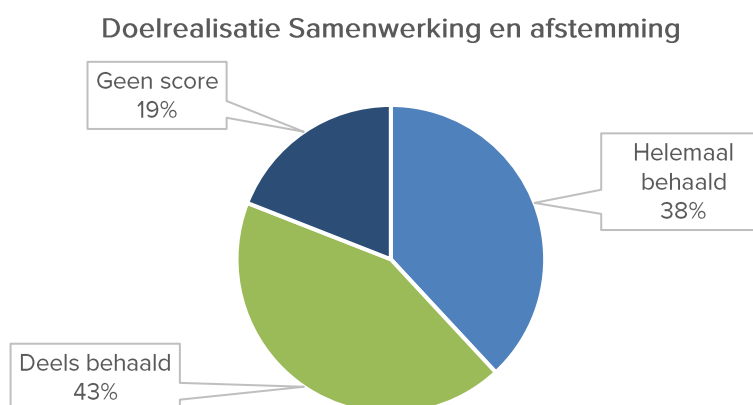
3.2.2 Leefgebied: Overig: samenwerking en afstemming over het Simba begeleidingstraject

In veel gezinnen zijn doelen opgesteld die niet onder de categorieën van de ZRM waren te plaatsen. Deze doelen zijn gericht op de samenwerking en afstemming over het Simba begeleidingstraject:

- Opbouwen van een werkrelatie tussen het gezinssysteem en het Simbateam;
- Onderzoeken waar de hulpvragen en begeleidingsbehoeften liggen van het gezinssysteem en gezinshuisouders;
- Inventariseren van de mogelijkheden, wensen en belemmeringen voor het terugwerken naar huis;
- Er is meer verbinding tussen moeder en gezinshuisouders en de betrokken instanties;
- Alle volwassenen (het Simba team) om kind heen werken samen en communiceren open en eerlijk, ook als het lastig wordt of als de emoties oplopen.

In deze categorie zijn in totaal 21 doelen gesteld (25% van het totaal aantal doelen), door 12 van de 14 gezinnen. In de evaluatie met familiebegeleiders en systeemcoaches wordt ingegaan op het belang van deze doelen.

De doelrealisatie is als volgt:

3.2.3 Leefgebied: Ouderschap

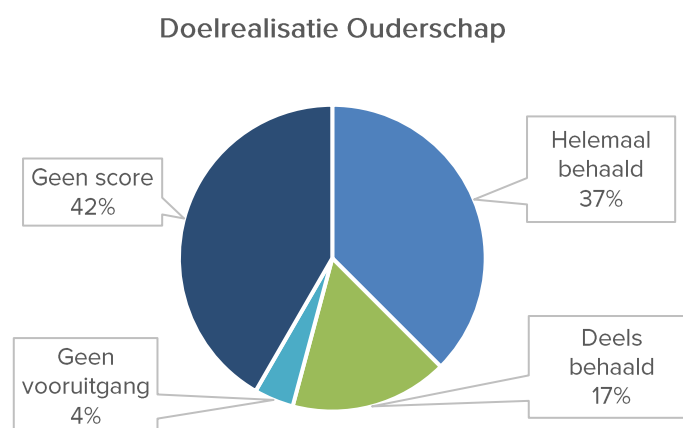
Het leefgebied ouderschap gaat over lichamelijke verzorging van kinderen, sociaal-emotionele ondersteuning, aandacht voor zaken die school vraagt, opvang voor kinderen en veiligheid (zowel fysiek als emotioneel).

In totaal hebben 12 van de 14 gezinnen ten minste één tussendoel opgesteld op dit leefgebied. Dit waren alle gezinnen met het einddoel: familieversterking met terugkeer. De 2 gezinnen die géén doel hadden opgesteld over ouderschap, waren de gezinnen waarvoor het einddoel enkel familieversterking was.

In totaal zijn er door de 12 gezinnen 24 doelen gesteld op dit leefgebied (29% van het totaal aantal doelen). Enkele voorbeelden:

- Versterken van opvoedvaardigheden van ouders en vriendin vader (opvoedthema's: grenzen, structureren, beschikbaar ed.). Omgaan met drugs, seksualiteit, school.
- Ouders weten wat passende opvoedvaardigheden zijn voor hun zoon en passen deze ook toe.
- Moeder begeleiden in het opvoeden binnen twee culturen en de uiteenlopende visies op bijvoorbeeld het verwerken van trauma.
- Hulp bij stevig staan in nieuwe relaties m.b.t. eigen veiligheid en veiligheid van de kinderen.

De doelrealisatie is als volgt:

3.2.4 Leefgebied: Fysieke en geestelijke gezondheid

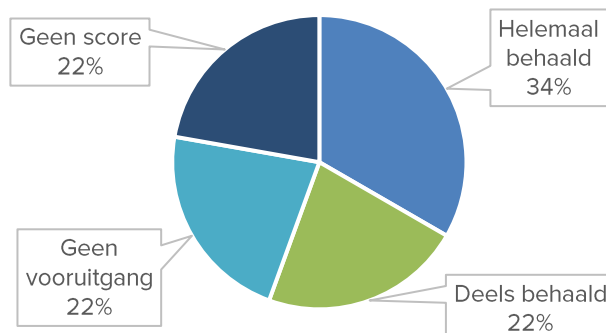
Het leefgebied fysieke en geestelijke gezondheid gaat over externaliserend/internaliserend probleemgedrag of hechtingsproblematiek bij kinderen, fysieke en geestelijk gezondheid van ouders, toeleiding naar hulp (indien nodig), en behandeltrouwheid/geen behandeling (indien nodig)

Voor 7 van de 14 gezinnen is binnen dit leefgebied een doel opgesteld. In totaal zijn 9 doelen opgesteld (11% van alle doelen). Het betrof ongeveer even vaak de fysieke en geestelijke gezondheid van ouders als van kinderen. Enkele voorbeelden:

- Ouders volgen behandeling bij Brijder.
- De kinderen hebben de gebeurtenissen verwerkt.
- Psycho-educatie aan moeder rondom trauma en hechting.
- Emotionele stabiliteit (beter omgaan met triggers).

De doelrealisatie is als volgt:

Doelrealisatie Fysieke en Geestelijke gezondheid

Het percentage 'geen vooruitgang' is in deze categorie hoger dan de andere categorieën. Dit heeft met name te maken met dat hier veel afhankelijkheid is van derden. In twee gevallen is de ouder/het kind op een wachtlijst geplaatst in de geestelijke gezondheidszorg.

3.2.5 Leefgebied: Sociaal netwerk

Het leefgebied sociaal netwerk gaat over de contacten met familie en netwerk en de mate waarin het netwerk steunend aanwezig is.

Eén gezin heeft een doel gesteld in dit leefgebied. Dit was:

- In kaart brengen van het netwerk, waar kunnen we vanuit het netwerk ondersteuning bij vragen.

Dit doel is helemaal behaald.

Overigens is het betrekken en versterken van het netwerk onderdeel van de werkwijze van Simba Familiezorg. Dus ondanks dat er voor veel gezinnen geen specifiek doel is opgesteld over het sociaal netwerk, wordt in ieder gezin het netwerk in kaart gebracht en gekeken hoe deze ondersteunend kan zijn of worden. Ook wordt gekeken of het nodig is het netwerk te vergroten of te versterken.

3.2.6 Leefgebied: Werk & Opleiding/Maatschappelijke participatie

Het leefgebied werk & opleiding/maatschappelijke participatie gaat over het hebben van vast werk/opleiding of re-integratietraject/leertraject (ouders en kinderen) en het participeren in de maatschappij naar vermogen.

Eén gezin heeft een doel gesteld in dit leefgebied. Dit was:

- Met moeder in kaart brengen wat voor- en nadelen zijn van woonmogelijkheden in A en N

Van dit doel is geen GAS-score geregistreerd. De doelen voor dit gezin zijn geëvalueerd tijdens een overleg, waaruit de conclusie was dat er op dit doel vooruitgang is geboekt.

3.2.7 Leefgebied: Financiën

Het leefgebied financiën gaat over zicht hebben op de financiële situatie (inkomsten-uitgaven), een gepast uitgavenpatroon, in geval van schuldenproblematiek het vinden van de weg naar instanties en toeleiding naar schuldhulpverlening.

Geen enkel gezin heeft een doel opgesteld op dit leefgebied.

3.3 Evaluatie van de familiebegeleiders en systeemcoaches over de doelen en doelrealisatie

Als einddoel is terugkeer het uitgangspunt

In ieder gezin wordt terugkeer als uitgangspunt genomen. Als tijdens het opstellen van de tussenstappen blijkt dat terugkeer echt niet mogelijk gaat zijn, dan richten de familiebegeleiders zich op familieversterking al dan niet met gedeeltelijke terugkeer. Familiebegeleiders richten zich daarbij op zo veel als mogelijk terugkeer. In sommige gevallen is dat alleen tijdens de weekenden. Maar door terugkeer als uitgangspunt te nemen voor ieder gezin, krijgt ieder gezin en het team een heel serieuze kans om te werken aan terugkeer.

Het opstellen van persoonlijke doelen pas na de startperiode van 6 weken – 3 maanden

In de praktijk bleek het lastig om meteen vanaf het begin persoonlijke doelen op te stellen voor het gezin. In de eerste weken waren familiebegeleiders eigenlijk vooral bezig met het opzetten van de samenwerking met het team, het verwerken van het verlies van het gezinssysteem met ouders, en het onderzoeken van wat er precies allemaal gaande was in het gezinssysteem en wat de hulpvragen waren. Al deze drie speerpunten vragen veel tijd en inzet. Met name ook om te onderzoeken wat er precies allemaal gaande is, daar is verdieping voor nodig. Het is daarom dat de familiebegeleiders op basis van hun ervaring een aantal standaard doelen hebben opgesteld, die golden voor de eerste drie maanden van het traject. Deze vallen in de 'overige categorie: samenwerking en afstemming over het Simba begeleidingstraject (zie 3.2.2). De standaard doelen bouwden rust in, in de beginperiode waar veel tijd en inzet nodig was om alles boven tafel te krijgen. Bovendien zijn het essentiële doelen om te behalen want zonder samenwerking en afstemming kan er niet met volledig commitment aan terugkeer gewerkt worden. Pas na de beginperiode van 6 weken tot drie maanden volgden de persoonlijke doelen van de gezinnen, gericht op de specifieke situatie van het gezin, die gaan bijdragen aan het voldoen aan de voorwaarden van de jeugdbescherming om (zoveel als mogelijk) te kunnen terugkeren naar huis.

Gedurende de pilot bleek dat het stappenplan voldoende was voor het gezinssysteem en hulpverleners

Het stappenplan (welke 10 stappen zijn nodig om te kunnen terugkeren naar huis) is halverwege de pilot ontwikkeld vanuit de behoefte om concreet te krijgen wat er precies van ouders wordt verwacht om aan de bodemeisen te voldoen en tot terugkeer te komen. Het bleek een zeer waardevol en effectief instrument te zijn om iedereen gefocust te krijgen op het terugkeerdoel. Waar het stappenplan eerst alleen een bijlage was van het familieplan (waarin doelen werden gesteld), is gedurende de pilot gemerkt dat het stappenplan juist de kern van de aanpak was voor het gezinssysteem en de hulpverleners. "Het OTS-plan geeft aan wat er moet gebeuren, het stappenplan geeft aan hoe we daar komen." Dit plan kan zo worden ingevoegd in het plan van de

jeugdbescherming. Het familieplan heeft zich gedurende de pilot dus laten vervangen tot het stappenplan.

In het stappenplan is staan de doelen voor ouders om aan de voorwaarden te voldoen zodat de kinderen kunnen terugkeren naar huis, zo concreet mogelijk, in stappen. Dát is wat telt. De categorisering in de leefgebieden van de ZRM is hierbij losgelaten.

De persoonlijke doelen kunnen alle leefgebieden omvatten, en volgen uit systemisch onderzoek

Bij de screening worden alle leefgebieden van het gezinssysteem uitgevraagd. Vervolgens wordt zoals gezegd in de beginperiode diepgaand onderzoek gedaan door de familiebegeleider naar wat er allemaal speelt in het gezinssysteem. De familiebegeleiders en systeemcoaches noemen dit 'systemisch onderzoek'. "Wanneer je klachten systemisch onderzoekt en zoekt waarom de klacht zich zo voordoet, dan kom je ook op wat het probleem precies is en op welke laag we nu met elkaar aan de slag moeten om te zorgen dat het gezin in balans komt." Volgens de familiebegeleiders en systeemcoaches wordt in hulpverlening vaak ingegaan op de klacht, zoals gedragsproblemen bij het kind. "Wat wij doen is uitzoomen, want het gedrag is onderdeel van het geheel. Daardoor wordt degene die de klacht veroorzaakt 'ontschuldigd' (de persoon of diens gedrag zelf wordt niet meer als 'het' probleem gezien). Het probleem is namelijk systemisch. Die analyse zit helemaal verweven in onze aanpak." Het gevolg is dat problemen in de kern worden aangepakt en er geen sprake is van "pappen en nathouden". "Want bij duurzame terugplaatsing is pappen en nathouden niet voldoende." De intensieve beschikbaarheid van 12 uur per week maakt het mogelijk om ook zo diep in te gaan op alle onderwerpen waar het nodig en gewenst is. Dat is steeds maatwerk.

De doelen komen voort uit de bodemeisen van de jeugdbescherming en werken toe naar het einddoel

Omdat de jeugdbeschermers ook niet altijd weten wat de betreffende ouders precies kunnen doen om in hun specifieke situatie aan de bodemeisen te voldoen, vragen de familiebegeleiders vaak of ouders met een voorstel mogen komen voor de concrete uitwerking van de bodemeisen. Het zet ouders daarmee zoveel als mogelijk in de regie, en dit helpt zowel jeugdbescherming als ouders om met concrete tussenstappen daadwerkelijk te kunnen werken aan terugkeer.

3.4 Conclusies over de behaalde zorgresultaten

Op basis van bovenstaande bevindingen kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Familieversterking met terugkeer is behaald voor 11 van de 12 gezinnen waarvoor dat ook het doel was (92%), daarmee is de ambitie—60% van de kinderen terug naar huis—bereikt. Zoals in hoofdstuk 1.1 genoemd, liggen de schattingen van het aantal kinderen dat terugkeert naar huis zonder inmenging van Simba Familiezorg rond de 15% tot 33%. Het percentage terugkeer dat met Simba Familiezorg is behaald is dus beduidend hoger.
- Voor de meeste gezinnen (13 van de 14 gezinnen, 93%) is familieversterking behaald: familiebanden zijn hersteld en contact met familie is behouden of opnieuw opgepakt na de uithuisplaatsing en de frequentie van contact is uitgebreid.

- Tussendoelen gaan met name over huiselijke relaties, ouderschap en samenwerking. Dit hangt samen met het einddoel: familieverstärking en terugkeer naar huis, waarvoor met name verbetering nodig is in de huiselijke relaties en opvoedkundige vaardigheden van ouders. Gezinnen waarin niet werd gewerkt aan terugkeer, waren de doelen niet gericht op opvoeding, maar enkel op familieverstärking / huiselijke relaties.

In de helft van de gezinnen (7 van de 14, 50%) werden ook doelen opgesteld gericht op de fysieke en geestelijke gezondheid van ouders en/of kinderen. Dat deze doelen even vaak over de ouders als de kinderen gaat, typeert de aanpak van Simba Familiezorg: er is niet zoveel aandacht voor wat ouders nodig hebben als wat kinderen nodig hebben. Deze categorie doelen worden minder vaak behaald dan doelen gericht op huiselijke relaties, ouderschap en samenwerking. In enkele gevallen worden doelen opgesteld over het sociaal netwerk of maatschappelijke participatie, en tot nu toe zijn er nog geen gezinnen die doelen hebben opgesteld over financiën.

De keuze van de onderwerpen van de tussendoelen laat zien dat de focus ligt op familieverstärking en de terugkeer van de kinderen. Indien het voor familieverstärking of terugkeer nodig is om tussendoelen te behalen op het leefgebied maatschappelijke participatie of financiën, dan wordt dat gedaan.

- Dat er ook veel doelen worden opgesteld over de overige categorie 'samenwerking en afstemming' wordt door de familiebegeleiders en systeemcoaches verklaard als broodnodig in de beginfase. In de beginfase zijn het opzetten van de samenwerking en het systemisch onderzoeken van wat er precies speelt in het gezin en wat de hulpvragen zijn de enige doelstellingen. Vanuit daar kan vervolgens gewerkt worden aan de leefgebieden die nodig zijn om familieverstärking en terugkeer te bewerkstelligen.
- Na de eerste 6 weken tot 3 maanden worden persoonlijke gezinsdoelen opgesteld in de vorm van een stappenplan. Dit zijn heel concrete stappen die leiden tot de realisatie van het einddoel. Daarbij kunnen alle leefgebieden van de ZRM worden behandeld, maar het is geen doel op zich om de doelen op te stellen binnen de leefgebieden van de ZRM.

4 Benodigde ureninvestering van uitvoerend Simbateam

In dit hoofdstuk gaan we in op de benodigde ureninvestering van het uitvoerend Simbateam. De vraag die we hiermee beantwoorden is:

- Hoeveel uur hebben de familiebegeleiders en systeemcoaches gemiddeld per week besteed per doelgroep (gezinnen met als doel familieversterking / gezinnen met als doel familieversterking met terugkeer) en per fase (oriëntatiefase / start en begeleidingsfase / nazorg)?
- En wat was de totale duur van de begeleidingstrajecten?

4.1 Gemiddelde ureninvestering van de familiebegeleiders en systeemcoaches per week

De familiebegeleider heeft 12 uur per week per gezin beschikbaar voor begeleiding van het gezin. De systeemcoach heeft gemiddeld 1,5 tot 2 uur per week beschikbaar voor begeleiding van alle betrokken partijen op procesniveau.

In tabel 7 staat uitgesplitst per gezin en per fase de gemiddelde uren per week voor de familiebegeleider en systeemcoach. Een uiteenzetting van de gemiddelde bestede uren per gezin is te vinden in bijlage 4. De urenregistratie van familiebegeleiders laat zien dat de gemiddelde inzet van de familiebegeleider per gezin onder de beschikbare 12 uur per week ligt. Dit is echter het gemiddelde; in sommige weken is voor sommige gezinnen wel 12 uur of meer ingezet.

Wat betreft de inzet van de systeemcoach is deze erg verschillend per gezin. Soms was één gesprek voldoende om in de beginfase alle neuzen dezelfde kant op te krijgen, soms zijn er minstens drie gesprekken nodig. De inzet van de systeemcoach is dus nog meer maatwerk. Volgens de systeemcoaches zelf ligt de inzet in de startfase gemiddeld op 1u in de 2 weken + evaluaties. Na de startfase is de systeemcoach aanwezig bij evaluaties, welke minstens eenmaal per drie maanden plaatsvindt. De systeemcoach heeft daarnaast regelmatig overleg met de familiebegeleider.

Tabel 10. Gemiddelde ureninvestering per week van de familiebegeleiders en systeemcoaches per rol en per fase

	Familieversterking		Familieversterking met terugkeer	
	Familiebegeleider	Systeemcoach	Familiebegeleider	Systeemcoach
Oriëntatiefase	3,3	0,3	1,6	0,2
Start- en begeleidingsfase	2,7	0,0	7,0	1,0
Nazorgfase	0,0	0,0	4,0	0,3

4.2 De totale duur van de begeleidingstrajecten

De periode die voor een Simba Familiezorg begeleidingstraject staat is 1,5 tot 2 jaar. Gemiddeld gezien duren de begeleidingstrajecten waarbij het einddoel familieversterking en terugkeer is 21 maanden (1,75 jaar). Begeleidingstrajecten waarbij het einddoel familieversterking is, is de

gemiddelde duur korter: 13,5 maanden (iets meer dan een jaar). In tabel 8 staat samengevat hoe lang de fases gemiddeld hebben geduurd. In bijlage 4 staat weergegeven wat de duur van iedere fase is geweest per gezin.

Tabel 11. Gemiddelde begeleidingsduur in maanden

	Familieversterking	Familieversterking met terugkeer
Oriëntatiefase	1	3,1
Start- en begeleidingsfase	12,5	12,8
Nazorgfase	0	4,9
Totaal	13,5	20,8

4.3 Conclusie over benodigde ureninvestering

Op basis van bovenstaande bevindingen kunnen we de volgende conclusies trekken, waarbij wel moet worden meegenomen dat de cijfers niet representatief hoeven te zijn voor toekomstige begeleidingstrajecten, omdat het om gemiddelden gaat van 12 gezinnen met als einddoel familieversterking met terugkeer en 2 gezinnen met als einddoel familieversterking:

- De beschikbare tijd van 12 uur per week wordt door de familiebegeleiders erg gewaardeerd, maar is niet voor ieder gezin nodig.
- Gemiddeld duurt de begeleiding 21 maanden (einddoel: familieversterking met terugkeer) en 14 maanden (einddoel: familieversterking). Dit is inclusief screening en nazorg. Er zijn geen cijfers bekend van de gemiddelde duur van reguliere terugkeer trajecten (zonder Simba Familiezorg), waartegen deze cijfers afgezet kunnen worden.
- De gemiddelde tijdsinvestering (per week en totaal aantal benodigde weken) is het hoogst in trajecten waar het einddoel gericht is op terugkeer. Dit traject duurt gemiddeld 21 maanden, waarbij de familiebegeleider in de oriëntatiefase rond de 2 uur per week inzet, in de begeleidingsfase rond de 7 uur per week, en in de nazorgfase rond de 4 uur per week.

In trajecten waar het einddoel gericht is op familieversterking, is de investering wat lager, zowel in het aantal uren per week als het totaal aantal benodigde weken. Dit traject duurt gemiddeld 14 maanden, waarbij de familiebegeleider in de oriëntatiefase 3 uur per week inzet, in de begeleidingsfase gemiddeld 2,7 uur per week, en er geen nazorg wordt verleend.
- De benodigde tijd van de systeemcoach is erg variabel, en varieert tussen 0 en 4 uur per week in de begeleidingsfase, met een gemiddelde van 1 uur per week. De inzet van de systeemcoach is intensiever in begeleidingstrajecten waar wordt ingezet op terugkeer dan waar in wordt gezet op familieversterking.
- Het valt daarnaast op dat de oriëntatiefase van de begeleidingstrajecten waar het einddoel terugkeer is, minder intensief is (minder gemiddelde uren per week) dan wanneer het

einddoel familieversteking is, maar wel langer duurt (3 maanden in plaats van 1 maand). Het totaal benodigde uren is daarmee groter voor trajecten waar gewerkt wordt aan terugkeer. Dit heeft mogelijk te maken met dat er voor het einddoel terugkeer langer gewerkt moet worden aan het verkennen van commitment van alle betrokken partijen.

- Ten slotte valt op dat er voor de trajecten waar wordt gewerkt aan familieversteking, geen nazorg periode is. Hierbij moet vermeld worden dat er bij familieversteking wel langzaam wordt afgebouwd in de begeleiding, maar dat er geen duidelijk markeringspunt is tussen de begeleidingsfase en de nazorgfase, zoals deze er wel is in de begeleidingstrajecten waar wordt gewerkt aan terugkeer. Daar vormt de datum van terugkeer de faseovergang van begeleiding naar nazorg.

5 Waardering van betrokkenen

In dit hoofdstuk zoomen we in op hoe de direct betrokkenen Simba Familiezorg ervaren en waarderen. De onderzoeksvragen die we hiermee beantwoorden zijn:

- Hoe waarderen de betrokkenen Simba Familiezorg en welke aanbevelingen hebben zij voor de doorontwikkeling? (ouders, gezinshuisouders, jeugdbeschermers)
- Hoe worden de rol van de familiebegeleider en systeemcoach gewaardeerd door de betrokkenen? (ouders, familiebegeleiders, gezinshuisouders, jeugdbeschermers, gedragswetenschapper uit jeugdhulporganisatie die ook ervaring hebben met systeemcoach)

De input komt uit:

- De evaluaties van het familieplan en van proces- en zorgevaluaties die aan het einde van Simba Familiezorg hebben plaatsgevonden. Van tien gezinnen is een procesevaluatie beschikbaar. Negen van deze gezinnen hebben een begeleidingstraject familieversteking met terugkeer.
- Interviews die zijn gevoerd halverwege de pilot (2020) met ouders, gezinshuisouders, jeugdbeschermers, gedragswetenschappers van zorgaanbieders, De Glind en de Eigen Kracht Centrale en de familiebegeleiders en systeemcoaches van Simba Familiezorg.
- Interviews die aan het eind van pilot (2023) zijn gevoerd met ouders, gezinshuisouders, jeugdbeschermers, familiebegeleiders en systeemcoaches.

5.1 Hoe waarderen en ervaren de betrokkenen de visie van Simba Familiezorg?

Het uitgangspunt om kinderen en gezinnen bij elkaar te houden en de focus op terugkeer naar huis spreekt alle samenwerkingspartners en ouders aan. Simba Familiezorg biedt volgens de respondenten de mogelijkheid om de verbinding tussen ouders en kinderen en kinderen onderling te herstellen, wat van grote waarde is. De familiebegeleiders beschikken over een goede grondhouding, voldoende kennis, beschikbaarheid in uren om contactherstel en terugkeer naar huis in de praktijk duurzaam te realiseren¹⁴. Ook de langere duur van de familiebegeleiding (2 jaar inclusief nazorg) vergeleken met soortgelijke ambulante begeleiding zoals Multisysteem Therapie (5 maanden) of Intensieve Ambulante Gezinsbegeleiding (1 jaar) is een pluspunt.

Verder wordt de sterke visie op terugkeer als bijzonder gekwalificeerd. Andere partijen zoals gezinsvoogden, ambulante begeleiding of pleegzorgbegeleiding hebben deze visie ook. Het ontbreekt hen echter vaak aan de focus en tijd om ouders concreet te ondersteunen zodat kinderen terug kunnen keren. Binnen pleegzorg en gezinshuizen is er de wens om de terugkeer naar huis te realiseren maar de middelen zijn er vaak niet. Ouders worden onvoldoende ondersteund waardoor uithuisplaatsingen onnodig lang duren. Ouders hebben intensieve ondersteuning nodig en Simba Familiezorg kan dat bieden, zeggen de respondenten.

¹⁴ Daarmee komt Simba Familiezorg volgens hen tegemoet aan de verbeterpunten die zijn gesteld door het Kinderrechtencomité van de Verenigde Naties, zoals beschreven op pagina 9.

Hoewel het samen plaatsen van broers en zussen hoge prioriteit heeft bij plaatsingen binnen pleegzorg en gezinshuizen, is dit in de praktijk moeilijk te realiseren, zeggen de geïnterviewden. Binnen pleegzorg en gezinshuizen worden veel aanvragen voor samen plaatsing gedaan maar de mogelijkheden zijn beperkt, zegt een respondent. Het gaat vaak om complexe situaties waarbij het moeilijk is om twee of meer kinderen samen te plaatsen. Dan speelt de vraag op of pleegouders en gezinshuisouders de complexiteit en dynamiek van het samen plaatsen van broers en zussen aankunnen. Dat de pilot zich juist hierop richt heeft een meerwaarde.

Een ander pluspunt dat door de geïnterviewden wordt gewaardeerd, is de rol en positie van ouders als samenwerkingspartners en onderdeel van het team. Dat professionals in gezamenlijkheid optrekken met het gezin wordt door respondenten als toegevoegde waarde van Simba Familiezorg gekwalificeerd. Het samenwerken tussen verblijfplek, familiebegeleiders en ouders noemen zij uniek.

Daarentegen worden de voorwaarden om tot een Simbatraject te komen door partners als ingewikkeld ervaren. Broers en zussen die geplaatst worden in gezinshuizen met een perspectief terug naar huis waarbij alle partijen zich aan de Simba werkwijze committeren, zijn er niet in grote aantallen aangemeld voor de pilot. De praktijk nu binnen jeugdzorg is dat voor broers en zussen vaak in het eigen netwerk een plek wordt gezocht. Als een netwerkplaatsing niet mogelijk is dan wordt binnen de bestaande pleegzorg gekeken en pas aan het eind komt een plaatsing in een gezinshuis aan de orde. Hierdoor worden kinderen waarvoor het perspectief terugkeer naar huis is, slechts sporadisch voor plaatsingen in gezinshuizen aangemeld. Het is mede daarom dat de indicatiecriteria zijn aangepast: ook gezinnen waarbij niet meteen duidelijk is wat het perspectief is, zijn begeleid. En daar waar volledige terugkeer niet mogelijk blijkt, wordt gewerkt aan familieversterking en gedeeltelijke, zo veel als mogelijk, terugkeer.

5.2 Hoe waarden en ervaren de betrokkenen de uitvoering van Simba Familiezorg?

De samenwerking met het uitvoerend Simbateam is positief, zeggen de respondenten. Partners weten elkaar te vinden en het team is goed bereikbaar en beschikbaar. Het uitvoerend team van Simba Familiezorg weet zich goed te profileren en de teamleden weten de uitgangspunten duidelijk te maken naar partners. Het team is gericht op gelijkwaardige samenwerking, merken respondenten op. Dit maakt dat afstemming goed verloopt. Ook is het fijn dat gezinshuizen als samenwerkingspartners meegenomen worden in de cursussen die familiebegeleiders volgen. Het samen delen van een inhoudelijk basis draagt bij aan een betere afstemming en samenwerking,

Daarnaast was het aanvankelijk in de pilot de vraag of partners voldoende meegenomen zijn in wat de werkwijze van Simba Familiezorg van ze vraagt. Dit geldt specifiek voor gezinsvoogden en gezinshuizen die bij de begeleidingstrajecten betrokken zijn. Waar de visie die ten grondslag ligt aan Simba Familiezorg door iedereen binnen de jeugdzorg wordt onderschreven, kan de vertaling naar de uitvoering in de praktijk tot een stoeve samenwerking en zelfs tot conflicten leiden. Voorbeeld is het conflict dat is ontstaan tussen Simba Familiezorg en een gezinshuis in één van de gezinnen. Oorzaak was het verschil in visie over het tempo waarin de kinderen teruggeplaatst zouden worden. Er is veel ingezet om dit conflict op te lossen maar de samenwerking is uiteindelijk

gestopt. Het verschil in visie tussen beide partijen hoe terugkeer in de praktijk moest worden gerealiseerd, bleek onoverbrugbaar.

De samenwerking in de driehoek ouders, gezinshuisouders en familiebegeleiders is een belangrijk element van Simba Familiezorg. Het bleek echter gedurende de uitvoering van Simba Familiezorg dat van familiebegeleiders werd gevraagd twee rollen op zich te nemen: die van de familiebegeleider naast ouders, én die van een neutrale procesbegeleider die aandacht heeft voor hoe gezinshuisouders (maar ook jeugdbescherming) in het proces staan. Toen een gezin als gevolg van deze uitdaging vastliep, is besloten de rol van de systeemcoach – als neutrale procesbegeleider – als losstaande rol in het leven te roepen. De rol van de systeemcoach blijkt een uiterst waardevolle toevoeging te zijn aan het Simbateam, die het mogelijk maakt om in de meest lastige situaties het team van alle betrokken partijen bij elkaar te houden.

Hierna volgen ervaringen en waarderingen van specifieke betrokkenen.

5.2.1 Ouders

Ouders waarderen het dat de familiebegeleider aandacht heeft voor zowel de ouders als de kinderen. Ouders voelden echt de aanwezigheid van de familiebegeleider. Ze roemen de manier waarop de familiebegeleider met ze samenwerkt: transparant en de eigen regie versterkend. Een moeder zegt expliciet: “Ik ben vooral tevreden over eigen regie, inzet en bereikbaarheid.” De familiebegeleider wordt ervaren als een vertrouwenspersoon, met wie je als ouder alles kunt bespreken. Zo zegt een vader: “Je kon echt zien dat er met je mee werd gedacht. Je werd ondersteund. Ik werd echt gehoord. De kinderen ook.” Twee jongeren zeggen dat ze het bijzonder vonden dat zoveel mensen betrokken zijn en dat de begeleiding steunend was. Ook noemt een ouder dat ze door de begeleiding van Simba Familiezorg meer vertrouwen in jeugdzorg heeft gekregen.

Ouders waarderen ook de kwaliteit van de begeleiding en noemen expliciet dat er aandacht is voor traumaverwerking en contactherstel. Ook waarderen ouders dat de familiebegeleiders realistische doelstellingen neerzetten, die concreet worden, en haalbaar. “Vanuit Simba zeiden ze: niemand is perfect. Het hoeft dus ook niet perfect. Het moet goed genoeg zijn. Dat is genoeg. Dat hielp mij enorm.” Waarbij er ruimte was om het anders te doen. Zo zegt een andere moeder: “Als zij iets signaleerde, dan vroeg ze wat maakte dat wij bepaalde reacties hadden tegen kinderen. Dan vroeg ze echt geïnteresseerd. En zei: “ja dat snap ik, ik zie dat jullie dat zo doen”. De normen en waarden van ons gezin werden daarin geaccepteerd. Ik hoefde me niet als een ideaal persoon te gedragen.” Daarnaast waarderen ouders het dat er aandacht is geweest voor alles wat er speelde in het gezin. Zo ook problemen tussen de ouders, bijvoorbeeld na scheiding. Ten slotte waarderen zij het dat het allemaal heel duidelijk was. Er was een plan, en dat plan is met succes uitgevoerd. Dat voor alle moeilijkheden aandacht is geweest, én dat er zo gefocust is op hun grootste wens—dat de kinderen naar huis komen—dat maakt dat ouders zich echt geholpen voelen.

Een vader vertelt dat aan het begin van de begeleiding de inzet was dat zijn kind zou terugkeren naar moeder. Simba Familiezorg heeft tijdens de begeleiding op het versterken van de familieband tussen het kind en beide ouders ingezet. Toen terugkeer naar moeder niet mogelijk bleek, is de inzet van Simba Familiezorg geweest om terugkeer naar vader te realiseren, wat uiteindelijk ook is gelukt. In zijn eigen woorden: 'Ik had hier nooit van durven dromen'.

Ouders vinden de manier waarop de systeemcoach (in sommige gevallen toen nog als dubbelrol familiebegeleider/systeemcoach) alle betrokken professionals verbindt van grote meerwaarde. Want om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen, daar was volgens een vader best wel wat voor nodig. Een andere vader verwoordt het als volgt: "Tevreden ben ik dat er een samenwerking is ontstaan tussen de betrokken hulpverleners, het is niet langer een loshangend groepje". De systeemcoach wordt een spin in het web genoemd door een aantal ouders, die zorgt voor verbinding en zorgt dat alle partijen worden gehoord. Een moeder zegt: 'Hulpverlenende instanties zijn vaak allemaal individuen en werken niet samen, eenieder heeft zijn eigen plan en als ouders loop je daar tegenaan. De systeemcoach/familiebegeleider verbindt dat'. Een andere ouder verwoordt het als volgt: 'We zijn nu onderdeel van een team'. Voor een andere ouder was het het belangrijkste dat de systeemcoach bereikbaar was als de familiebegeleider niet bereikbaar was, bijvoorbeeld door vakantie.

Als feedback op Simba Familiezorg zegt één gezin dat het beter is om direct vanaf het begin al met het stappenplan te werken. In hun geval werd dit plan ruim na de start opgesteld. Pas daarna hadden ze het gevoel de regie terug te hebben gekregen. Daarnaast zegt hetzelfde gezin dat ze graag invloed hadden willen hebben op het moment van terugplaatsing. Nu had de gezinsvoogd dit zonder inspraak van ouders bepaald. Dit hadden de ouders graag anders gezien. Een andere ouder noemt dat met het betrekken van het netwerk de hulp voorzichtiger of meer op maat kan worden uitgevoerd. "Wij hadden aangegeven dat we daar op dat moment nog niet klaar voor waren. En ook de familie niet. Die hadden de aanleiding voor de uithuisplaatsing ook nog niet verwerkt. Er was met sommige familieleden even geen contact daardoor." Deze ouders hebben steeds aan Simba teruggegeven dat het voor hen niet goed voelde om dat snel te doen. Andere ouders konden geen verbeterpunten noemen.

5.2.2 *Gezinshuisouders*

Gezinshuisouders vinden het erg waardevol dat de familiebegeleider de samenwerkingspartners met elkaar in contact brengt en houdt. Zo ontstaan er korte lijnen tussen iedereen die bij het gezin betrokken is.

Gezinshuisouders waarderen ook de meerzijdige partijdigheid van waaruit de familiebegeleider werkt. Dit draagt volgens hen bij aan de verbinding en de samenwerking tussen ouders en gezinshuisouders. Ze krijgen zo goed zicht op de thuissituatie van de ouders, wat bijdraagt aan de praktische samenwerking tussen de gezinshuisouders en de ouders.

Verder uiten zij hun waardering voor het feit dat de familiebegeleiders veel tijd beschikbaar hebben; dit ontlast de gezinshuisouders waardoor meer rust ontstaat.

Voor sommige gezinshuisouders zijn er wel een aantal lastigheden te noemen die ontstaan op het moment dat zij beginnen met Simba Familiezorg. Gezinshuisouders verschillen in hun perspectief op de snelheid waarmee zij willen werken aan terugkeer. Het ene gezinshuis werkt juist graag met tijdelijke plaatsingen waarbij continue het perspectief op terugkeer ligt. Het andere gezinshuis werkt graag met langdurige plaatsingen en hecht veel waarde aan stabiliteit in het gezinshuis. En andere gezinshuizen vallen daartussenin. Voor het type gezinshuisouders dat veel waarde hecht aan stabiliteit, kan het lastig zijn om met Simba Familiezorg binnen korte tijd al de eerste stappen te zetten richting terugkeer. Zeker als dat voor andere kinderen niet mogelijk is. Een gezinshuisouder benoemt als aandachtspunt de dynamiek die ontstaat in het gezinshuis als er voor één kind (of kinderen uit één gezin) met Simba Familiezorg wordt gewerkt aan terugkeer naar huis, terwijl dat voor de andere kinderen niet wordt gedaan. Het is lastig voor gezinshuisouders om kinderen duidelijk te maken dat niet ieder kind terug naar huis kan. Een andere gezinshuisouder benoemt de samenloop tussen de werkwijze van Simba Familiezorg en andere werkwijzen die ook in het gezinshuis worden ingezet. Soms is dat in de praktijk niet mogelijk en dan is het jammer als de begeleiding daardoor stopt of vertraagt.

5.2.3 Jeugdbeschermers

Jeugdbeschermers bevestigen dat Simba Familiezorg bijdraagt aan versterking van familiebanden, zowel de banden tussen de kinderen onderling als tussen de kinderen en hun ouders. Een jeugdbeschermer reflecteert: “In het begin van het begeleidingstraject voelden de kinderen zich onveilig bij vader. Door de begeleiding is dit veranderd en de kinderen gaan nu graag naar vader toe. Er was alleen korte begeleide omgang, nu logeren ze hele weekenden bij vader en in vakanties soms een hele week”. Jeugdbeschermers geven aan dat met Simba Familiezorg terugkeer naar huis veel sneller en duurzaam wordt gerealiseerd dan in reguliere trajecten zonder Simba Familiezorg.

Jeugdbeschermers beschrijven ook de worsteling waar ze soms doorheen gaan: “Risico nemen doen we niet zo gauw. Want het gaat om de kinderen.” Een andere jeugdbeschermer antwoordt desgevraagd dat hij aan de start niet had verwacht dat terugkeer naar huis op zo’n korte termijn mogelijk zou zijn. “In het huishouden van zowel vader als moeder waren de zorgen heel groot.” Een gedegen plan is dan heel belangrijk. Jeugdbeschermers moeten daarin niet alleen zelf overtuigd raken, maar moeten ook hun team (collega’s / gedragswetenschapper) mee krijgen. “Achter de schermen heb ik flinke gesprekken moeten voeren met mijn team”. Een jeugdbeschermer geeft aan dat na het eerste succesvolle begeleidingstraject, ze bij een volgend gezin waar Simba Familiezorg wordt ingezet wellicht sneller mee kan buigen omdat ze nu het vertrouwen heeft dat met Simba goede zorg én nazorg geleverd wordt.

Wat als werkzaam element wordt gezien is ten eerste de forse inzet van de familiebegeleider (12 uur per week). “Het zet zoden aan de dijk”. De jeugdbeschermers waarderen het dat de familiebegeleider dicht bij ouders en gezinshuisouders staat en dat ze ook blijven als het ingewikkeld wordt. Daardoor blijven moeilijke zaken bespreekbaar. Daarnaast de mensgerichte benadering die de familiebegeleiders zich zo eigen hebben gemaakt. Ze werken vanuit het hart. Ze nemen ouders serieus. Zij vinden dit de kracht van Simba Familiezorg: én de forse inzet én de mensgerichte benadering. Het zorgt er ook voor dat ouders meer vertrouwen hebben in de hulpverlening.

Daarnaast waarderen de jeugdbeschermers ook de rol van de systeemcoach, die vanuit een onafhankelijke rol voor een concrete uitwerking zorgt van de bodemeisen voor terugkeer van de kinderen, het proces daarin begeleidt, gefocust is op wat nodig is voor terugkeer naar huis, en de samenwerkingsrelatie met alle betrokkenen centraal stelt. Ook kan deze bemiddelen op het moment dat er een visieverschil ontstaat. Zo vertelt een voogd “Vanuit de ervaring in het werken vanuit dit [jeugdbescherming] kader wil je niet te snel toezeggingen doen. Anders zit je daar in een later stadium weer mee. Aan de andere kant, als je een gezinshuis bent die enkel tijdelijk wilt opvangen en in de basis vindt dat kinderen moeten opgroeien bij ouders, dan wil je snel vanuit vertrouwen handelen. Dat waren dus verschillende uitgangspunten, waardoor op gegeven moment weerstand ontstond, onenigheid in het team, met name tussen gezinshuisouders en jeugdbescherming. Vertrouwen zakte weg en gemoederen liepen hoog op. Toen kwam de systeemcoach, die heeft bemiddeld. Stevige gesprekken gevoerd. En uiteindelijk is er toen wederzijds begrip ontstaan voor elkaars perspectief en konden we verder werken aan een oplossing.” Daarbij is het volgens de jeugdbeschermers van belang dat de systeemcoach als apart persoon, los van de rol als familiebegeleider, deelneemt. Waar de familiebegeleider naast de ouders moet kunnen blijven staan, moet de systeemcoach juist los van iedereen kunnen bemiddelen, als onafhankelijk en neutraal persoon, aldus de jeugdbeschermers.

De samenwerking tussen Simba Familiezorg en gezinsvoogden vraagt wel de nodige investering van beide partijen. Simbatrajecten vragen betrokkenheid en beschikbaarheid van gezinsvoogdvoogden en een gedeelde visie. Gezien de hoge werkdruk van gezinsvoogden is beschikbaarheid en het vrijmaken van tijd een uitdaging. Verder vraagt een visie waarin ouders als samenwerkingspartners worden gezien en daar ook naar gehandeld wordt, een open en heldere communicatie met ouders. Dit betekent in de praktijk dat uitkomsten van overleggen met ouders worden gedeeld en dat ouders bij voorkeur bij de overleggen zelf aan tafel zitten. Gezamenlijk met ouders worden besluiten genomen over de te volgen stappen. In gezamenlijkheid besluiten nemen waar ouders achter staan, is binnen de jeugdbescherming ingewikkeld als ouders weerstand hebben tegen het besluit. Een jeugdbeschermer vertelt dat Simba Familiezorg daar soms verder in gaat dan dat zij gewend zijn: “In mijn traject heeft een ouder bijvoorbeeld een keer haar eigen plan-evaluatie voorgezeten. Ik weet nog dat ik dacht: oh oké. Ik moest mijn voorzitterschap opgeven. Maar in dit gezin kregen de ouders zelfvertrouwen door het podium, en daardoor ook inzicht, en konden goed alles aangeven. Zij gaven daardoor juist openheid.”

De jeugdbeschermers zien de toegevoegde waarde van Simba Familiezorg en hopen dat het veel vaker ingezet zou kunnen worden, of zelfs de standaard kan worden. Maar daarvoor moet het wel ingekocht worden. “Uiteindelijk betaalt het zichzelf terug. Want het kost natuurlijk handenvol geld, zulke inzet, maar het heeft er wel voor gezorgd dat we binnen korte tijd veel stappen hebben kunnen zetten, er veel veranderd en verbeterd is. Waardoor er nu ook langdurig perspectief is voor deze kinderen, thuis.” Een andere jeugdbeschermer zegt: “Het alternatief is dat er ook veel hulpverlening nodig is. Een voorbeeld gezin: systeemtherapie, behandelgroep voor twee kinderen en een baby traject waren nodig om de kinderen terug naar huis te kunnen laten gaan. Dat startte vervolgens met een gezinsopname van een week om te kijken hoe deze ouder weer drie kinderen kon opvoeden. Toen de kinderen thuis waren, dan is er ook nog van alles nodig aan begeleiding. Simba kan én het systemische bieden, én ouders in hulpverlening begeleiden, én nazorg bieden, en kan daarmee wat meer ondervangen. Zij kijken ook echt op maat wat het gezin nodig heeft.” Alles

bij elkaar zal het daarom goedkoper zijn.

5.3 Conclusie over de ervaringen en waardering van betrokkenen

De focus en de inzet om herstel van relaties tussen kinderen en ouders en terugkeer naar huis te realiseren, worden door betrokkenen positief gewaardeerd. Het samenwerken met ouders, maar ook met alle professionals, is de grootste uitdaging en wordt tegelijkertijd ook als sterkste punt in de begeleiding benoemd. Het vraagt veel inzet en kunde van de familiebegeleiders en systeemcoaches. Dat wordt mede mogelijk gemaakt door de tijd die de familiebegeleider ter beschikking heeft voor de begeleiding. Daarnaast is het benaderen van ouders als teamleden en de focus op terugkeer naar huis volgens de betrokkenen uniek te noemen.

Wat in de ervaringen van de betrokkenen goed terug te horen is, is dat de professionals ieder vanuit hun eigen organisatie met eigen bagage en prioriteiten deelneemt aan Simba Familiezorg. Jeugdbeschermers zeggen letterlijk dat ze aan het begin van een Simba begeleidingstraject niet de verwachting hadden dat terugkeer zo snel mogelijk zou zijn. Het wordt daarmee maar al te duidelijk dat er barrières doorbroken moeten worden als Simba team zijnde. De systeemcoach heeft daar een grote rol in, door systeemgericht alle betrokken partijen te betrekken en te helpen om barrières te onderzoeken en zo mogelijk te doorbreken. Ook wordt duidelijk dat er met Simba Familiezorg, volgens jeugdbeschermers, sneller aan terugkeer wordt gewerkt dan in reguliere zorg en dat de investering zich terugbetaalt. Dit is in lijn met wat twee business cases¹⁵ over Simba Familiezorg ook laten zien.

Aan alle mensen die met Simba te maken krijgen zou ik willen zeggen: Werk samen met ze. Ze luisteren echt naar je, ze proberen je echt te helpen. Dus werk met ze mee.

Ouder

¹⁵ 1. Entrea Lindenhout - Businesscase inzet Simba Familiezorg bij 2 gezinnen, beschikbaar op aanvraag. 2. SOS Kinderdorpen - Maatschappelijke meerwaarde van Simba Familiezorg, <https://www.soskinderdorpen.nl/uploaded/2020/08/Simba-Familiezorg-maatschappelijke-business-case-def.pdf>

6 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen en conclusies in de deelhoofdstukken zijn een aantal aanbevelingen te doen voor een eventuele vervolginzet van Simba Familiezorg.

Aanbeveling 1

Gezien de positieve resultaten van de inzet van Simba Familiezorg (hoog percentage terugkeer binnen volgens respondenten relatief korte tijd) en het grote maatschappelijke belang dat daarmee gemoeid is, adviseren wij om Simba Familiezorg te continueren. Wij adviseren om ook vervolginzet te blijven monitoren, zodat steeds meer zekerheid ontstaat over de werkzame elementen van de werkwijze.

Aanbeveling 2

Wij adviseren de meeste contra-indicatiecriteria waarmee de pilot is gestart definitief los te laten en daarvoor in de plaats tijd en aandacht te besteden aan een grondige en systeemgerichte screening van de situatie van het gezin en de kind(eren), zoals nu ook al gedaan wordt. Eén contra-indicatie criteria moet behouden blijven: De afwezigheid van consent en commitment. Zonder consent en commitment van betrokken partijen om Simba Familiezorg aan te gaan, ook na gesprekken met alle betrokken partijen, zijn de doelen van Simba Familiezorg onhaalbaar. Wel is aandacht nodig voor de financiering van deze screenings- en oriëntatiefase. Zie ook aanbeveling 4.

Aanbeveling 3

Wij adviseren om in de werkwijze extra het belang te accentueren dat eerst tussendoelen gericht op de samenwerking worden geformuleerd en pas daarna tussendoelen als ouderschap (terugkeer) en huiselijke relaties (familieversterking).

Aanbeveling 3

Wij adviseren om tot een integratie te komen van het familieplan en het stappenplan, omdat het stappenplan helpend is om meer concrete en haalbare tussendoelen te formuleren om het gewenste einddoel te behalen (terugkeer of familieversterking). De categorisering in ZRM categorieën kan daarbij losgelaten worden.

Aanbeveling 4

De trend op dit moment is dat gemeenten – in het kader van de hervormingsagenda en het toekomstscenario jeugdbescherming – hun lokale teams versterken. Hulpverleners in deze lokale teams blijven in toenemende mate betrokken bij de gezinnen tijdens de uithuisplaatsing en richten zich daarbij op het creëren van de juiste condities voor terugkeer. Wij adviseren om vooral bij deze gemeenten Simba Familiezorg onder de aandacht te brengen en erop aan te sturen dat de familiebegeleider en de systeemcoach medewerkers zijn van deze lokale teams.

Andere gemeenten koersen op een korte, minder grondige vraagverkenning, en kopen de daadwerkelijk te verlenen hulp in bij jeugdzorgaanbieders. Hiervoor hebben zij een aanbesteding gedaan, waarin een limitatief aantal 'jeugdzorgproducten' is vastgelegd. Voor de benadering van deze gemeenten adviseren wij om in de eventuele vertaling van Simba Familiezorg naar een

gemeentelijke jeugdzorgproduct voornamelijk aan te sturen op producten met een inspanningsverplichting en een mogelijkheid voor verlenging. Dit advies is mede ingegeven uit het feit dat deze evaluatie, van in totaal slechts 16 begeleidde gezinnen, niet met zekerheid een representatief beeld geeft van de benodigde tijd voor het begeleiden van gezinnen. De bevindingen uit deze evaluatie kunnen wel richtinggevend zijn.

In beide gevallen kan voor de beïnvloeding van gemeenten gebruik gemaakt worden van de reeds gemaakte maatschappelijke businesscases¹⁶, zeker bij gemeenten met een hardnekkige overschrijding van het jeugdzorgbudget.

Aanbeveling 5

Wij adviseren om een nieuwe versie van de beschrijving van de werkwijze te maken waarin de conclusies en aanbevelingen van deze evaluatie zijn verwerkt.

¹⁶ 1. Entrea Lindenhout - Businesscase inzet Simba Familiezorg bij 2 gezinnen, beschikbaar op aanvraag. 2. SOS Kinderdorpen - Maatschappelijke meerwaarde van Simba Familiezorg, <https://www.soskinderdorpen.nl/uploaded/2020/08/Simba-Familiezorg-maatschappelijke-business-case-def.pdf>

Bijlage 1: Onderzoeksvragen en onderzoeksmethoden

Onderzoeksvragen

Bij start van de zorg zijn voor de eindevaluatie de volgende onderzoeksvragen opgesteld:
Als referentie nemen we de methodiek van 2020. Tenzij...

1. **Wie maakt gebruik van Simba Familiezorg?**
 - a. Welke indicatiecriteria werden gebruikt?
 - i. Wat waren de indicatiecriteria, zoals opgenomen in de methodiekbeschrijving van 2020?
 - ii. Welke criteria zijn in de praktijk gebruikt?
 - b. Welke indicatiecriteria vinden de professionals betrokken bij de screening van gezinnen (familiebegeleiders Brenda en Jeanette) belangrijk ter aanvulling op de criteria van 2020?
 - c. Wat zijn de kenmerken van de gezinnen?
 - i. Leeftijd kinderen, schooltype kinderen, woonplek voor (Simba)plaatsing, gezinssamenstelling (incl. aantal broers en zussen), gezag, gezinsproblematiek, hulpverleningsgeschiedenis, aantal eerdere uithuisplaatsingen, kader voor Simbaplaatsing (vrijwillig v/s gedwongen)
 - ii. Komen de kenmerken van de aangemelde gezinnen overeen met de doelgroep zoals beschreven in de 1e versie van de methodiekhandleiding?

2. **Wat is er voor de gezinnen veranderd gedurende, en na afloop, van de begeleidingstrajecten van Simba Familiezorg?**

Gezinnen waarvoor het doel was om terug naar huis te gaan:

 - a. Bij hoeveel gezinnen is één of meerdere kinderen terug naar huis gegaan?
 - b. Aan welke (tussen)doelen is gewerkt en in welke mate zijn de doelen uit die leefgebieden conform ZRM behaald (per doel en per gezin)?
 - i. Aan welke doelen (categorieën ZRM) is er gewerkt en in welke mate zijn doelen uit die categorieën behaald?
 - ii. Welke aanvullende doelen (buiten de leefgebieden van de ZRM) zijn gesteld? En hoe zijn die te karakteriseren?
 - iii. Wat was de aanleiding voor de familiebegeleiders om de extra doelen te stellen?
 - iv. Zouden de aanvullende doelen moeten worden toegevoegd in de werkwijze, volgens de betrokkenen?

Gezinnen waarvoor het doel was om familieversterking te realiseren:

 - c. Bij hoeveel gezinnen is voor één of meerdere kinderen familieversterking gerealiseerd?
 - d. Aan welke (tussen)doelen is gewerkt en in welke mate zijn de doelen uit die categorieën behaald?
 - i. Aan welke doelen (categorieën ZRM) wordt er gewerkt en in welke mate worden doelen uit die categorieën behaald?
 - ii. Welke aanvullende doelen worden gesteld? En hoe zijn die te karakteriseren?
 - iii. Wat was de aanleiding voor de familiebegeleiders om de extra doelen te stellen?

- iv. Zouden de aanvullende doelen moeten worden toegevoegd in de werkwijze, volgens de betrokkenen?
3. **Hoe waarderen de betrokkenen Simba Familiezorg en welke aanbevelingen hebben zij voor de doorontwikkeling?** (ouders, gezinshuisouders, jeugdbeschermers)
4. **Welke ontwikkelingen in het proces hebben er toe geleid dat er een systeemcoach is gekomen?**
5. **Hoe wordt de systeemcoach gewaardeerd door de betrokkenen?** (ouders, familiebegeleiders, gezinshuisouders, jeugdbeschermers, gedragswetenschapper uit jeugdhulporganisatie die ervaring hebben met systeemcoach)
6. **Hoeveel uur hebben de familiebegeleiders en systeemcoaches per week besteed per doelgroep en per fase?**
7. **Welke adviezen zijn te geven voor toekomstige implementaties?**

Daarnaast zijn er vele interventies ontwikkeld en is de werkwijze op meerdere punten doorontwikkeld. Het onderzoek beperkt zich tot bovenstaande vragen. Vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op of de praktijk aansluit bij de werkwijze.

Onderzoeksmethoden

Voor de eindevaluatie is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Registratiesysteem
- Tijdens de pilot heeft het projectteam een registratie bijgehouden in Excel, met daarin o.a. enkele kenmerken van de gezinnen. De informatie is vooraf geanonimiseerd.
- Dossiers
- Het gaat hier om dossiers van de gezinnen die toestemming hebben gegeven voor het onderzoek, opgeslagen in het elektronisch cliëntsysteem Zilliz.
- Lemniscaat (bestand en sessies)
- In een bestand: 'Lemniscaat' heeft het projectteam verschillende vragen geformuleerd ten behoeve van; de eindevaluatie, de kwaliteit van zorg en werkwijze. Deze vragen werden ingevuld vanuit de dossiers en in gesprek met de familiebegeleiders. Eens per maand werd een sessie belegd om de gegevens te bespreken. Aan dit overleg namen deel de systeemcoaches, de projectleider, de kwaliteitsmedewerker en een adviseur van Van Montfoort.
- Interviews
Ten behoeve van de eindevaluatie zijn interviews gehouden met de volgende betrokkenen:
 - Familiebegeleiders en systeemcoaches
 - Gezinshuisouders
 - Ouders
 - Jeugdbeschermers

Daarnaast zijn ook de perspectieven uit de tussenevaluatie meegenomen in de eindevaluatie.

- Overige documentatie

Het gaat hier om; documenten zoals de aanvraag SOS Kinderdorpen 'We are family', de beschrijving van de werkwijze Simba Familiehuizen 2018 en Simba Familiezorg 2020, en een maatschappelijke businesscase, uitgevoerd door Sinzer.

Bijlage 2: Behaalde eindresultaten per kind, per gezin

Gezin	Kind	Start:		Eind:	
		Doel Familieversterking	Doel Terugkeer	Familieversterking	Terugkeer
Gezin 1 (C7)	1	x	x	Behaald	Behaald
	2	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 2 (C9)	1	x	x	Behaald	Behaald
	2	x	x	Behaald	Niet behaald
	3	x	x	Behaald	Niet behaald
Gezin 3 (C30)	1	x	x	Behaald	Behaald
	2	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 4 (C41)	1	x	x	Behaald	Behaald
	2	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 5 (C26)	1	x	x	Behaald	Niet behaald
	2	x	x	Behaald	Niet behaald
Gezin 6 (C42)	1	x	x	Behaald	Behaald
	2	x		Behaald	
	3	x		Behaald	
	4	x		Behaald	
Gezin 7 (C61)	1	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 8 (C53)	1	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 9 (C65)	1	x	x	Behaald	Behaald
	2	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 10 (C57)	1	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 11 (C76)	1	x	x	Behaald	Behaald
	2	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 12 (C69)	1	x	x	Behaald	Behaald
Gezin 13 (C46)	1	x		Gestopt/Niet behaald	
Gezin 14 (C75)	1	x		Behaald	
	2	x		Behaald	

Blauw: gestart met als einddoel familieversterking.

Bijlage 3: Doelrealisatie tussendoelen per gezin

Gezin	Doelen per gezin	Doel realisatie
		2+ helemaal behaald 1+ deels behaald 0 geen vooruitgang -1 deels achteruitgang -2 achteruitgang
1 (C7)	<ol style="list-style-type: none"> Opvoedsituatie met duidelijke structuur en regels en erkenningsgesprek en verantwoordelijkheid nemen voor de ontstane situatie door ouders. Voorspelbaar opvoedklimaat, emotionele beschikbaarheid ouders, aansluiten bij de behoefte van de kinderen. <ol style="list-style-type: none"> Ouders volgen behandeling bij Brijder Ouders staan open voor ondersteuning vanuit Simba en krijgen psychoeducatie ADHD Ouders krijgen feedback na de begeleide omgangsmomenten" Ouders die op één lijn zitten wat betreft de opvoeding. De kinderen hebben de gebeurtenissen verwerkt. <ol style="list-style-type: none"> Instemmen aanvraag PO en/of behandeling/ondersteuning kinderen Erkenning van situaties waar kinderen last van hebben gehad/hebben Kinderen leren groente eten. 	<ol style="list-style-type: none"> 2+ 2a 2+ 2b 2+ 2c 2+ 2+ 4a 0 4b 2+ 2+
2 (C9)	<ol style="list-style-type: none"> Opbouwen van een werkrelatie tussen het gezinssysteem en het Simba team deels behaald Onderzoeken waar de hulpvragen en begeleidingsbehoeften liggen van het gezinssysteem en gezinshuisouders deels behaald Aandacht hebben voor de nieuwe ontstane situatie waarbij het gezinssysteem is gescheiden; (deels behaald volgens casemanager hetzelfde gebleven) Creëren van veilige bezoekmomenten tussen de gezinsleden en netwerk; Inventariseren van de mogelijkheden, wensen en belemmeringen voor het traject terugwerken naar huis. <p><i>Traject na 1 jaar veranderd van FVmT naar Familieversterking. Doelen opnieuw bepaald:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Band moeder met de kinderen versterken Emotionele stabiliteit (beter omgaan met triggers) Bezoekregeling moeder uitbreiden Uitbreiding omgang met vader 	<ol style="list-style-type: none"> 1+ 1+ 1+ 1+ 1+ 1+ 1+ 1+ 1+
3 (C30)	<ol style="list-style-type: none"> Opbouwen van een werkrelatie tussen het gezinssysteem en het Simba team. Onderzoeken waar de hulpvragen en begeleidingsbehoeften liggen van het gezinssysteem en gezinshuisouders Duidelijk wat de hulpvragen zijn en stappenplan voor terug werken naar huis. Aandacht hebben voor de nieuwe ontstane situatie waarbij het gezinssysteem is gescheiden; doel behaald Creëren van veilige bezoekmomenten tussen de gezinsleden en netwerk; <ol style="list-style-type: none"> Moeder staat ervoor open dat de bezoeken worden begeleid; Moeder staat open voor adviezen en wil graag leren. De kinderen accepteren dat de familiebegeleider hierin bemiddeld. <p><i>Nieuwe doelen na 1 jaar en nazorgdoelen:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Moeder biedt emotionele beschikbaarheid aan haar kinderen. Verstevigen opvoedvaardigheden: consequent afspraken met kinderen, meer structuur, hulp vragen bij stressvolle situaties. 	<ol style="list-style-type: none"> 2+ 2+ 2+ 4a 2+ 4b 2+ 4c 2+ 0 6. 1+
4 (C41)	<ol style="list-style-type: none"> Samenwerking met de betrokken hulpverlening, het gezinshuis en Jeugdbescherming west. Geen contact met X, daarbij openheid over belangrijke personen die in leven komen die gevolgen kunnen hebben voor de kinderen. Doel vooruitgegaan/deels behaald. 1+ Moeder volgt behandeling bij een GGZ instelling waarbij openheid wordt gegeven over het traject. Het doorbreken van het patroon inzake veiligheid kinderen. Hulp bij stevig staan in nieuwe relaties m.b.t. eigen veiligheid en veiligheid van de kinderen. Inventariseren van de mogelijkheden, wensen en belemmeringen voor het traject terugwerken naar huis. 	<ol style="list-style-type: none"> 1+ 1+ 0 (wachlijst) 4. 1+ 5. 1+
5 (C26)	<ol style="list-style-type: none"> Er is meer verbinding tussen moeder en gezinshuisouders en de betrokken instanties. Moeder wordt ondersteunt bij de voorwaarden gesteld door JBG Heldere, duidelijke boodschap formuleren zodat de jongens vanuit alle partijen dezelfde boodschap krijgen mbt de uithuisplaatsing. Begeleiding van de bezoekregeling tussen moeder en haar kinderen. Bezoekregeling uit te breiden. 	Doelen geëvalueerd en behaald. Geen toestemming client voor delen van de GAS scores
<i>Traject gestart als FVmT en na 1 jaar veranderd in FV</i>		

<i>Doel niet gesteld in familieplan maar wel bereikt (rapportage):</i>		
	5. Simba Familiezorg heeft ingezet om contact met vader te krijgen en hem erbij te betrekken. Vader is 1 keer op bezoek geweest en heeft meerdere contactmomenten (telefonisch) gehad met kinderen gehad. Vader was daarvoor niet in beeld.	
6 (C42)	<ol style="list-style-type: none">1. Opbouwen van een werkrelatie tussen het gezinssysteem en het Simbateam.2. Onderzoeken waar de hulpvragen en begeleidingsbehoeften liggen van het gezinssysteem. PO van kind besproken.3. Aandacht hebben voor de nieuwe ontstane situatie waarbij het gezinssysteem steeds meer contact krijgt.4. Creëren van veilige bezoekenmomenten tussen de gezinsleden en netwerk.5. Inventariseren van de mogelijkheden, wensen en belemmeringen voor het traject terugwerken naar huis. <p><i>Nazorgdoelen</i></p> <ol style="list-style-type: none">6. Zoon ontwikkelt zich op sociaal en emotioneel gebied.7. Vader hanteert een pedagogische aanpak waarmee zoon zich zo goed als mogelijk kan ontwikkelen.8. Er is verdere aandacht voor familieversterking (bezoekregelingen met kinderen in gh, contacten met familieleden)9. Vader wil graag op zo kort mogelijke termijn gezag herstel m.b.t. zijn zoon	<ol style="list-style-type: none">1. 1+2. 1+3. 1+/04. 1+5. 1+6. 2+7. 2+8. 2+9. 2+
7 (C61)	<ol style="list-style-type: none">1. Opbouwen van een werkrelatie tussen het gezinssysteem en het Simba team om vandaaruit te onderzoeken waar de hulpvragen en begeleidingsbehoeften liggen van het gezinssysteem en de gezinshuisouder.2. De relatie tussen ouders is stabiel genoeg voor thuisplaatsing van zoon.3. Ouders weten wat passende opvoedvaardigheden zijn voor zoon en passen deze ook toe.4. Ouders voeren samen een gestructureerd huishouden.5. In kaart brengen van het netwerk, waar kunnen we vanuit het netwerk ondersteuning bij vragen.6. Inventariseren van de mogelijkheden, wensen en belemmeringen voor het traject terugwerken naar huis. <p><i>Nazorgdoelen</i></p> <ol style="list-style-type: none">7. Versterking X op sociaal emotioneel gebied.8. Ouders voeren een gestructureerd huishouden9. Ouders staan op een lijn en versterken elkaar in de opvoeding van zoon	<ol style="list-style-type: none">1. 2+2. 1+3. 1+4. 1+5. 2+6. 1+ <p>Nazorgdoelen nog niet geëvalueerd</p>
8 (C53)	<ol style="list-style-type: none">1. Alle volwassenen (het Simba team) om kind heen werken samen, open en eerlijk communiceren, ook als het lastig wordt of als de emoties oplopen. Bij de start zijn er duidelijke afspraken gemaakt, wie welke plek heeft, wie welke verantwoordelijkheid en welke momenten samenkomen.2. De gezinsleden werken aan familieherstel:<ol style="list-style-type: none">a. aandacht voor deze ontstane situatie; kind uit huis geplaatst, verantwoordelijkheid nemen ouders.b. ouders hebben aandacht voor hun samenwerking <p><i>Nazorgdoelen</i></p> <ol style="list-style-type: none">3. Alle volwassenen om kind heen werken samen, dit betekent dat er open en eerlijk wordt gecommuniceerd, ook als het lastig wordt of als de emoties oplopen.4. Er is aandacht en nabijheid voor ontwikkeling kind en waar zij tegenaan loopt.5. Ouders en vriendin vader krijgen opvoedondersteuning	<ol style="list-style-type: none">1. 1+2a 2+2b 2+ <p>Nazorgdoelen nog niet geëvalueerd</p>
9 (C65)	Doelen opgesteld met de opvoederschijf	Geen GAS score. Doelen geëvalueerd tijdens overleg. Doelen vooruitgegaan
10 (C57)	<ol style="list-style-type: none">1. Alle volwassenen (het Simba team) om kind heen werken samen, dit betekent dat er open en eerlijk wordt gecommuniceerd, ook als het lastig wordt of als de emoties oplopen. Bij de start zijn er duidelijke afspraken gemaakt, wie welke plek heeft, wie welke verantwoordelijkheid en welke momenten wij samenkomen.2. De gezinsleden werken aan familieherstel;<ol style="list-style-type: none">a. Ouders hebben aandacht voor hun samenwerking en welke zaken van invloed hierop zijn. Met minder spanning met elkaar het ouderschap voor hun dochter kunnen vormgeven.3. Ouders versterken in de opvoeding<ol style="list-style-type: none">a. Weten hoe je voorbeeldfunctie kan zijn voor dochter, wat is een goed voorbeeld?b. Inzicht in wat is de behoefte achter het gedrag van dochter?	<ol style="list-style-type: none">1. 2+2a 1+3a 2+3b 2+
11 (C76)	<ol style="list-style-type: none">1. Moeder begeleiden bij opvoedkundige uitdagingen zoals begrenzen en omgaan met weerstand.2. Moeder begeleiden in het opvoeden binnen twee culturen en de uiteenlopende visies op bijv. Verwerken van trauma.	Geen GAS score.

	<ol style="list-style-type: none">3. Meer zicht krijgen op het opvoedkundig handelen van moeder en wat daaraan ten grondslag ligt.4. Moeder steeds meer meenemen in de leefwereld van de jongens en haar betrekken bij school, therapie etc.5. Moeder voorbereiden op het alleenstaand moederschap buiten Moviera in een eigen huis middels voorlichting6. Meer zicht krijgen op de situatie van vader en zijn mogelijke rol in de toekomst.7. Psycho-educatie aan moeder rondom trauma en hechting8. Met moeder in kaart brengen wat voor- en nadelen zijn van woonmogelijkheden in A en N9. Omgangsregeling uitbreiden	Doelen geëvalueerd tijdens overleg: Doelen vooruitgegaan
12 (C69)	<ol style="list-style-type: none">1. Alle volwassenen (het Simba team) om X heen werken samen, dit betekent dat er open en eerlijk wordt gecommuniceerd, ook als het lastig wordt of als de emoties oplopen. Bij de start zijn er duidelijke afspraken gemaakt, wie welke plek heeft, wie welke verantwoordelijkheid en welke momenten er wordt samengekomen.2. De gezinsleden werken aan familieherstel;<ol style="list-style-type: none">a. Ouders hebben aandacht voor hun samenwerking en welke zaken van invloed hierop. Met minder spanning met elkaar het ouderschap voor hun dochter kunnen vormgeven.b. Aandacht voor de: Relatie tussen moeder-kind; Relatie tussen vader-kind; Relatie tussen vriendin vader- kind; Relatie tussen kind-gezinshuisouders; Relatie tussen ouders-gezinshuisouders3. Versterken van opvoedvaardigheden van ouders en vriendin vader (opvoedthema's: grenzen, structureren, beschikbaar ed.). Omgaan met drugs, seksualiteit, school.	Geen GAS score Rapportage MDO: Doelen vooruitgegaan.
13 (C46)	<ol style="list-style-type: none">1. Ouders ervaren meer regie, ondanks hun verdriet en hun gemis.2. Ouders en dochter hebben geregeld contact.	Geen GAS score. Doelen niet behaald
14 (C75)	<ol style="list-style-type: none">3. De bezoekenregeling tussen ouders en kinderen verloopt goed4. Er is een goede samenwerking tussen ouders en gezinshuisouders5. Er is een goede samenwerking tussen ouders en betrokken hulpverleners	<ol style="list-style-type: none">1. 1+2. 1+3. 1+

Bijlage 4: Ureninvestering per begeleidingstraject

Gezin	Oriëntatiefase			Start en begeleidingsfase			Nazorgfase		
	Duur (maanden)	Aantal uren familie- begeleider (per maand)	Aantal uren systeem-coach (per maand)	Duur (maanden)	Aantal uren familie- begeleider (per maand)	Aantal uren systeem-coach (per maand)	Duur (maanden)	Aantal uren familie- begeleider (per maand)	Aantal uren systeem-coach (per maand)

Gezinnen met als einddoel: Familieversterking met terugkeer

Gezin 1 (C7)	0	0	0	24	26,0	1,6	8	1,8	0
Gezin 2 (C9)	9	9,6	0,1	23	24,4	7,6	2	3,5	0
Gezin 3 (C30)	3	2,8	1,3	17	38,4	0,5	4	26,6	0
Gezin 4 (C41)	0	0	0	11	25,2	6	7	11,1	4
Gezin 5 (C26)	2	0	5,4	18	34,0	1,2	0	0	0
Gezin 6 (C42)	1	4,0	0	7	19,5	4	11	29,0	1,4
Gezin 7 (C61)	5	8,7	0,2	9	24,8	0	5	20,8	0
Gezin 8 (C53)	6	2,6	0	8	26,4	0	5	22,3	0,2
Gezin 9 (C65)	6	35,2	2,8	9	43,4	0	6	nb	nb
Gezin 10 (C57)	2	10,9	0	7	22,9	6	4	15,0	4

Gezin	Oriëntatiefase			Start en begeleidingsfase			Nazorgfase		
	Duur (maanden)	Aantal uren familie- begeleider (per maand)	Aantal uren systeem-coach (per maand)	Duur (maanden)	Aantal uren familie- begeleider (per maand)	Aantal uren systeem-coach (per maand)	Duur (maanden)	Aantal uren familie- begeleider (per maand)	Aantal uren systeem-coach (per maand)
Gezin 11 (C76)	0	0	0	13	16,4	nb	nb	nb	nb
Gezin 12 (C69)	3	3,7	0,2	7	35,0	16	2	27,8	3,25
Gemiddeld	3,1	6,5	0,8	12,8	28,0	3,9	4,9	15,8	1,3
<i>Gezinnen met als einddoel: Familieversterking</i>									
Gezin 13 (C46)	1	6	0	11	10,7	0,1	nvt	nvt	nvt
Gezin 14 (C75)	1	20,3	2,3	14	24,4	3,1	0	0	0
Gemiddeld	1	13,2	1,2	12,5	10,7	0,1	0	0	0